

ZAJĘCIA EDUKACYJNE: Historia

NAUCZYCIEL PROWADZĄCY: Katarzyna Wojtyła

I. Informacje ogólne

1. Ocenianiu podlegają osiągnięcia edukacyjne ucznia, tj. poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania.
2. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Dostosowanie wymagań określone jest w Indywidualnych Programach Edukacyjno-Terapeutycznych lub w arkuszach dostosowania wymagań edukacyjnych przygotowanych na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.
4. Oceny bieżące ustala się w stopniach według następującej skali:
  - 1) stopień celujący (cel) – 6 – uczeń posiadał wiedzę i umiejętności wykraczające poza program, biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami,
  - 2) stopień bardzo dobry (bdb) – 5 – uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem,
  - 3) stopień dobry (db) – 4 – uczeń stosuje poprawnie wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania,
  - 4) stopień dostateczny (dst) – 3 – uczeń opanował minimum programowe,
  - 5) stopień dopuszczający (dop) – 2 – uczeń ma braki w opanowaniu minimum, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w czasie dalszej nauki,
  - 6) stopień niedostateczny (ndst) – 1 – uczeń nie opanował minimum wiadomości i umiejętności i braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy, uczeń nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności.
5. W trakcie oceniania bieżącego przy stopniach dopuszcza się dopisywanie znaków: „+”, „-”, „=”.
6. W ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie znaków i skrótów:
  - 1) „zw” – zwolniony z danej aktywności,
  - 2) „us” – usprawiedliwiony,
  - 3) „np” – nieprzygotowany,
  - 4) „nb” – nieobecny,
  - 5) „+” – dodatkowa aktywność,
  - 6) „-” – brak (np. zeszytu, podręcznika, zadania, stroju gimnastycznego itp.).
7. Dopuszczane formy oceniania wiedzy i umiejętności uczniów to:
  - 1) sprawdziany,
  - 2) kartkówki (obejmują trzy ostatnie lekcje lub krótki dział i nie muszą być zapowiadane. Czas trwania kartkówki wynosi do 20 minut.

- 3) testy,
  - 4) zadania domowe,
  - 5) odpowiedzi ustne,
  - 6) aktywność na lekcji,
  - 7) ćwiczenia realizowane podczas lekcji,
  - 8) wykonywanie dodatkowych zadań,
  - 9) udział w konkursach przedmiotowych.
8. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z prac pisemnych, o których mowa w ust. 7 pkt 1 i 3; w pozostałych sytuacjach decyzję o możliwości poprawy oceny podejmuje nauczyciel. Oceny niedostateczne z prac pisemnych należy poprawić pisemnie w terminie 14dni od dnia wpisania oceny do dziennika. Uczeń , który z różnych przyczyn nie napisał sprawdzianu , testu , powinien przystąpić do napisania go w wyznaczonym przez nauczyciela terminie. Jeśli uczeń nie przystąpi do napisania testu zostanie mu wpisana ocena niedostateczna.
  9. Uczeń dwa razy w półroczu może zgłosić nieprzygotowanie , brak zeszytu ćwiczeń – powinien zgłosić to na początku lekcji.
  10. Uczeń dwa razy w półroczu może zgłosić nieprzygotowanie , brak zeszytu ćwiczeń – powinien zgłosić to na początku lekcji.
  11. Miesiąc przed klasyfikacją semestralną/ roczną uczeń i rodzice są informowani o przewidywanej ocenie niedostatecznej na koniec roku szkolnego.
  12. Tydzień przed klasyfikacją semestralną/ roczną nauczyciel informuje ucznia o przewidywanej ocenie wpisując ją do dziennika.

II. Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych

Uczeń może otrzymać ocenę wyższą (na koniec roku) od proponowanej, jeżeli: na wniosek ucznia lub jego opiekunów prawnych, przed konferencją klasyfikacyjną przystąpi do napisania testu, uczeń może poprawić proponowaną przez nauczyciela ocenę klasyfikacyjną. Termin sprawdzianu i jego zakres ustala nauczyciel w porozumieniu z zainteresowanym uczniem (i w razie potrzeby z jego opiekunami prawnymi). Uczeń zobowiązany jest poprawić te pisemne prace klasowe, z których otrzymał ocenę niższą niż oczekiwana przez niego ocena klasyfikacyjna. Stopień trudności sprawdzianu winien odpowiadać wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę klasyfikacyjną, którą uczeń chciałby uzyskać.

III.Sposób oceniania prac pisemnych

Prace pisemne (sprawdziany, testy ,kartkówki) oceniane są według skali procentowej:

OCENA	PROGI PROCENTOWE
-------	------------------

celujący	99 - 100
celujący -	98
bardzo dobry +	97
bardzo dobry	86 - 96
bardzo dobry -	85
dobry +	84
dobry	71 - 83
dobry -	70
dostateczny +	69
dostateczny	56 - 68
dostateczny -	55
dopuszczający +	54
dopuszczający	41 - 53
dopuszczający -	40
niedostateczny +	36 - 39
niedostateczny	0 - 35

IV. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych ocen z zajęć edukacyjnych

*Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

KLASA 4

NIEDOSTATECZNY	DOPUSZCZAJACY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
Rozdział 1 Z historią na ty					
1. Historia – nauka o przeszłości					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń</i> – nie rozróżnia przeszłość od współczesności – nie rozróżnia fikcji (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – nie potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń</i> – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i> – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych

		historycznych			
2. Historia wokół nas					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się poprawnie terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> – nie podaje przykładów świąt rodzinnych – nie podaje przykładów pamiątek rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> – podaje przykłady świąt rodzinnych – podaje przykłady pamiątek rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”</i> – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest genealogia – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – podaje przykłady regionalnych tradycji – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię – tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie – charakteryzuje inne regiony państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historyczną genezę regionu – wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu – ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo „wielkiej”
3 . Mieszkamy w Polsce					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: państwo, region, naród –nie wskazuje na mapie państwa polskiego i jego granic – nie zna poprawnej nazwy państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia</i> – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – przedstawia najważniejsze święta państwowe – wskazuje na mapie stolicę państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Polskę na mapie świata – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych – wskazuje przykłady instytucji dbających o dziedzictwo narodowe – opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe – przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy – podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce
4 Czas w historii					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie używa terminów chronologicznych (<i>data, tysiąclecie, wiek</i>) – nie umieszcza daty na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (<i>data, tysiąclecie, wiek</i>) – umieszcza daty na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – wyjaśnia, czym jest epoka historyczna – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie) 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cezury czasowe epok historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne epoki historyczne – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów					
1 Mieszko I i chrzest Polski					

<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: plemię, Słowianie – nie wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: Piastowie – przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – opisuje bitwę pod Cedynią 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej – omawia dokument <i>Dagome iudex</i>
2 Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie – nie opisuje wyglądu grodu średniowiecznego – nie wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie – opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>misja, relikwie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – charakteryzuje postać św. Wojciecha – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego
3 Polska Kazimierza Wielkiego					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>uniwersytet</i> – nie wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – nie opisuje wyglądu średniowiecznego zamku 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>dynastia, uczta u Wierzyńka</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>Jagiellonowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>Jagiellonowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>unia</i> – zna wydarzenia związane z 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia

<ul style="list-style-type: none"> – nie wie, kim był Władysław Jagiełło – nie potrafi wskazać na mapie państwa polskiego oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie 		<ul style="list-style-type: none"> sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>rycerz, miecz, herb</i> – nie potrafi opisać wyglądu i cech rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, miecz, herb</i> – opisuje wygląd i cechy rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>giermek, kopia, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie – podaje przykłady różnych herbów
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>astronom, obserwacje</i> –nie wie, kim był Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>astronom, obserwacje</i> – wie, kim był Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia, diecezje, ekonomia</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa – opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej					
1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> – nie wskazuje epoki, w której żył Jan Zamoyski 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> – określa epokę, w której żył Jan Zamoyski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman, akademia</i> – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wskazuje na mapie Zamość 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego
2. XVII wiek – stulecie wojen					

<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, husaria, Jasna Góra</i> – nie opisuje wyglądu i uzbrojenia husarii 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, husaria, Jasna Góra</i> – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, wielki wezyr, odsiecz</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń – wyjaśnia powiedzenie: <i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>rozbiory, powstanie</i> – nie wymienia państw, które dokonały rozbiorów 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, powstanie</i> – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795 – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki – wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej – podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym
4. Józef Wybicki i hymn Polski					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>hymn państwowy</i> – nie zna nazwisko autora hymnu państwowego – nie potrafi objaśnić pierwszej zwrotki i refrenu hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>hymn państwowy</i> – zna nazwisko autora hymnu państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte – ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka</i> – nie wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – nie potrafi 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem – przedstawia różne metody walki o polskość

scharakteryzować taktykę walki partyzanckiej		– charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta	– przedstawia skutki powstania		
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla</i> – nie wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Uniwersytet Latający</i> – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla	– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne – wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający – wyjaśnia, dlaczego M. Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla	– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela – wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym	– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce					
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>II Rzeczpospolita</i> – nie wskazuje na mapie obszaru II RP – nie wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>II Rzeczpospolita</i> – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada	– poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, Naczelnik Państwa</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego	– charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego	– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto – omawia wydarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej	– wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>port, przemysł, minister, bezrobocie</i> – nie wskazuje na mapie Polski Gdynię – nie wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>port, przemysł, minister, bezrobocie</i> – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”	– poprawnie posługuje się terminami: <i>eksport, import, okręg przemysłowy</i> – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego	– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego	– wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli	– wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie – wymienia najważniejsze ośrodki przemysłowe współczesnej Polski

	świat”				
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>okupacja</i> – nie wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – nie potrafi opisać sytuacji narodu polskiego pod niemiecką okupacją	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i> – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją	– poprawnie posługuje się terminami: <i>łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r. – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego	– opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją	– charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę okupantów wobec Polaków (mord katyński)	– podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej – przedstawia przebieg powstania warszawskiego
4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezłomni”					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>obozy koncentracyjne</i> – nie opisuje polityki Niemiec wobec ludności żydowskiej – nie wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>obozy koncentracyjne</i> – opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej	– poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze niezłomni” – zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie: „żołnierze niezłomni”	– charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka	– wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów – charakteryzuje działalność partyzantki antykomunistycznej – wyjaśnia dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej	– wyjaśnia pojęcie: „suwerenność” – wyjaśnia pojęcie: „żelazna kurtyna” oraz jego genezę – charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej – wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>papież</i> – nie wie, kim był Karol Wojtyła – nie podaje miasta, w którym urodził się Karol Wojtyła	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe, kardynał, pontyfikat</i> – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych – wyjaśnia, dlaczego Jan Paweł II był darzony wielkim szacunkiem	– opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu	– wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego	– wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>
6. „Solidarność” i jej bohaterowie					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i> – nie wie, jak się nazywał	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i>	– opisuje okoliczności zawiazania związku zawodowego „Solidarność” – przedstawia główne postu-	– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską – podaje przykłady protestów	– opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem – wyjaśnia znaczenie i skutki

pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent	– wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent	– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuszkę	lata „Solidarności” – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego – wyjaśnia symbolikę Okrągłego Stołu	Polaków przeciwko władzom komunistycznym – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny	rozmów Okrągłego Stołu
--	---	---	---	--	------------------------

KLASA 5

NIEDOSTATECZNY	DOPUSZCZAJACY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
Rozdział 1. Pierwsze cywilizacje					
1. Życie pierwszych ludzi					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak</i> –nie potrafi opisać różnic między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – nie potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt – nie wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak</i> – opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt – wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie – opisuje życie ludzi pierwotnych – charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszania ognia przez człowieka	– porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – przedstawia dawne i współczesne sposoby wytapiania żelaza	– wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej – wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty	– wyjaśnia pojęcie ewolucji – charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
2. Miasta- państwa Mezopotamii					
– przy pomocy nauczyciela	– przy pomocy nauczyciela	– poprawnie posługuje się	– opisuje rolę wielkich rzek	– objaśnia różnicę między	– przedstawia kraje leżące

<p>nie posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks</i></p> <p>– nie potrafi wyjaśnić, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka</p> <p>– nie potrafi wskazać na mapie: obszaru Mezopotamii</p> <p>– nie wyjaśnia zasady <i>oko za oko, ząb za ząb</i></p>	<p>posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks</i></p> <p>– wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka</p> <p>– wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii</p> <p>– wyjaśnia zasadę <i>oko za oko, ząb za ząb</i></p>	<p>terminami: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i></p> <p>– samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon</p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii</p>	<p>w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji</p> <p>– charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii</p> <p>– wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym</p>	<p>prawem zwyczajowym a skodyfikowanym</p> <p>– tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa</p>	<p>obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii</p> <p>– wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii</p>
<p>3. W Egipcie faraonów</p>					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>piramida, faraon</i></p> <p>– nie potrafi wskazać na mapie: Egiptu oraz Nilu</p> <p>– nie opisuje wyglądu piramid</p> <p>–nie potrafi porównać wyglądu hieroglifów i pisma współczesnego</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>piramida, faraon</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil</p> <p>– opisuje wygląd piramid</p> <p>– porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i></p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej</p> <p>– opisuje zakres władzy faraona</p>	<p>– wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej</p> <p>– przedstawia strukturę społeczną Egiptu</p> <p>– podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan</p>	<p>– wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny</p> <p>– opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy</p>	<p>– opisuje etapy pochówku faraonów</p> <p>– charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel</p>
<p>4. W starożytnym Izraelu</p>					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>Tora, Żydzi, Dekalog</i></p> <p>– nie wyjaśnia, o czym opowiada Biblia</p> <p>– nie potrafi wymienić najważniejszych postaci biblijnych związanych z dziejami Żydów</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Tora, Żydzi, Dekalog</i></p> <p>– wyjaśnia, o czym opowiada Biblia</p> <p>– wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę</p> <p>– wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem</p>	<p>– opisuje główne etapy historii Izraelitów</p> <p>– charakteryzuje judaizm</p> <p>– porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela</p>	<p>– charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon)</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– wyjaśnia terminy: <i>synagoga, rabin</i></p> <p>– podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce</p>
<p>5. Cywilizacje Indii i Chin</p>					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński,</i></p>	<p>– opisuje system kastowy w Indiach</p> <p>– charakteryzuje wierzenia hinduistyczne</p>	<p>– charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w kontaktach między Wschodem a Zachodem</p>	<p>– charakteryzuje buddyzm</p> <p>– opowiada o filozofii Konfucjusza</p>

<p>–nie potrafi wskazać na mapie: Indii, Chin</p> <p>– przy pomocy nauczyciele nie wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie</p>	<p>– wskazuje na mapie: Indie, Chiny</p> <p>– przy pomocy nauczyciele wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie</p>	<p><i>Jedwabny Szlak</i></p> <p>– wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu</p> <p>– wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej</p> <p>– wyjaśnia, kiedy narodziło się cesarstwo chińskie</p>		<p>– przedstawia terakotową armię jako zabytek kultury chińskiej</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, Huang He, Jangcy</p>	
6. Od hieroglifów do alfabetu					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</i></p> <p>– nie wyjaśnia, do czego służy pismo</p> <p>– nie potrafi scharakteryzować polskiego pisma jako przykład pisma alfabetycznego</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</i></p> <p>– wyjaśnia, do czego służy pismo</p> <p>– charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i></p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisania wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka</p> <p>– porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne</p> <p>– wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią</p> <p>– omawia przyczyny wynalezienia pisma</p>	<p>– wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń</p> <p>– przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły</p> <p>– wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe</p> <p>– przedstawia genezę współczesnego pisma polskiego</p> <p>– wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego</p>	<p>– podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny</p> <p>– opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy)</p>
Rozdział 2. Starożytna Grecja					
1. Demokratyczne Ateny					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela nie potrafi opisać wyglądu greckiego polis i życia w nim na przykładzie Aten</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Grecję, Ateny</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokracja</i> i charakteryzuje demokrację ateńską</p>	<p>– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis)</p> <p>– wyjaśnia, kim był Perykles</p> <p>– opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach</p>	<p>– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego</p>
*2. Sparta i wojny z Persami					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>danina, sojusz</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela nie potrafi przedstawić celów i charakteru wychowania</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>danina, sojusz</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>danina, sojusz, hoplita, falanga</i></p> <p>– przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Spartan</p>	<p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty</p> <p>– posługuje się wyrażeniami: <i>spartańskie warunki, mówić lakonicznie</i></p>	<p>– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy</p> <p>– wyjaśnia genezę biegów maratońskich</p> <p>– tłumaczy znaczenie zwrotu: <i>wrócić z tarczą lub na tarczy</i></p>	<p>– porównuje ustroje Aten i Sparty</p> <p>– opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa</p>

spartańskiego		<p>uważano za najlepszych wojowników greckich</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie: Spartę, Persję – wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich – wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę – zaznacza na osi czasu daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e. 		
3. Bogowie i mity					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>mity, heros</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi scharakteryzować najważniejszych bogów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mity, heros</i> – przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański</i> – przedstawia wierzenia starożytnych Greków – wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję – wyjaśnia, kim był Homer 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali – omawia różne mity greckie – przedstawia treść <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i> – wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: <i>koń trojański</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków – omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): <i>objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantara, nić Ariadny</i> – opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi
4. Kultura starożytnej Grecji					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion</i> – nie potrafi opisać roli sportu w codziennym życiu – przy pomocy nauczyciela nie opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion</i> – opisuje rolę sportu w codziennym życiu – przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i> – wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji – opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje charakter i cele antycznego teatru – przedstawia dokonania nauki greckiej – objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli – wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles – zaznacza na osi czasu datę: 776 r. p.n.e. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich – porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym – przybliża postać i dokonania Archimedesesa – podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
*5. Imperium Aleksandra Wielkiego					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>imperium</i> – nie potrafi uzasadnić, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim” – nie umie określić, na jakim obszarze toczyły się 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>imperium</i> – uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim” – określa, na jakim obszarze toczyły się 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>imperium, węzeł gordyjski, hellenizacja</i> – wskazuje na mapie: Macedonię, Persję, Indie i Aleksandrię w Egipcie – opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej – przedstawia skutki podbojów Aleksandra – zaznacza na osi czasu daty: 333 r. p.n.e., 331 r. p.n.e. – posługuje się terminami: <i>falanga macedońska, kultura</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej – charakteryzuje sposób walki wojsk Aleksandra Macedońskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia siedem cudów świata – wymienia państwa, które leżą dziś na terenach podbitych przez Aleksandra Wielkiego

opisywane wydarzenia	wydarzenia	Macedońskiego – opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego (Wielkiego)	<i>hellenistyczna</i>		
Rozdział III. Starożytny Rzym					
1. Ustrój starożytnego Rzymu					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>dyktator, cesarz</i> – nie umie wskazać na mapie: Rzym – przy pomocy nauczyciela nie wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dyktator, cesarz</i> – wskazuje na mapie: Rzym – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> – przedstawia legendarne początki Rzymu – wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński – omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy – przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich – opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami – zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.	– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej – porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej	– wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu <i>republika</i> przez Rzymian i współcześnie – przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski
2. Imperium Rzymskie					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>provincia, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</i> – nie potrafi przedstawić wyglądu i uzbrojenia rzymskiego legionisty	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>provincia, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</i> – przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty	– poprawnie posługuje się terminami: <i>provincia, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i> – wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego – wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol – omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego	– opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie – opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego – zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e. – zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego	– wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium – wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy	– przedstawia postać Hannibala i wojny punickie – pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie – przybliży postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera
3. Życie w Wiecznym Mieście					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi przedstawić warunków życia oraz rozrywek dawnych mieszkańców Rzymu	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu – omawia wierzenia Rzymian	– poprawnie posługuje się terminami: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i> – wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się	– wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem – opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum – wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw	– wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: <i>chleba i igrzysk!</i>	– przedstawia pozostałości Pompejów i Herkulanum jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności

–nie potrafi omówić wierzeń Rzymian i wpływu, jaki wywarła na nie religia Greków	i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków	opiekowały – charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego			
4. Dokonania starożytnych Rzymian					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i>	– uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów – omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej – wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu – omawia dokonania Wergiliusza i Horacego	– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa	– opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie – ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź
5. Początki chrześcijaństwa					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i> – charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa – wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan – omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego	– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu – wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa – wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa – zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.	– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie – wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem	– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)
Rozdział IV. Początki średniowiecza					
1. Bizancjum w czasach świetności					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami:	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami:	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Bizancjum, Hagia</i>	– wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów	– wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne	– wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział

<i>ikona, freski, mozaika</i>	<i>ikona, freski, mozaika</i>	<i>Sofia, ikona, freski, mozaika</i> – wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego – tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem – wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>bizantyjski przepych</i>	odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego – charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce – podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r. – zna postać Justyniana I Wielkiego – omawia dokonania Justyniana I Wielkiego	wpłynęło na bogactwo Konstantynopola – uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką – wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw	Rzymu na część zachodnią i wschodnią – opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów
2. Arabowie i początki islamu					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>oaza, islam, Allah, Koran, meczet</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi wskazać podstawowych różnic między chrześcijaństwem a islamem	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>oaza, islam, Allah, Koran, meczet</i> – przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem	– poprawnie posługuje się terminami: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> – omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów – wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności	– przedstawia postać i działalność Mahometa – omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu – charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu – zaznacza na osi czasu datę: 622 r.	– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem – podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków	– wyjaśnia, jak zmieniło się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie – ocenia potrzebę tolerancji religijnej – wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzenia czasu między chrześcijaństwem a islamem
3. Nowe państwa w Europie					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>dynastia, cesarstwo, możnowładca</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi wyjaśnić, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dynastia, cesarstwo, możnowładca</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i> – wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym	– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów – charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego – przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki – zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 843 r., 962 r. – omawia dokonania:	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej – tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy	– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”

			Chlodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I		
4. Konflikt papieżstwa z cesarstwem					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> – wyjaśnia konsekwencje ekskomunikacji cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie – przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV	– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej – wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne – przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w. – przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji – zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.	– wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę – omawia przykładowe różnice pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym	– przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego
5. Wyprawy krzyżowe					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> – nie potrafi opisać wyglądu rycerzy zakonnych	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> – opisuje wygląd rycerzy zakonnych	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> – wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat – wskazuje na mapie: Ziemię Świętą i trasy wybranych krucjat – omawia skutki pierwszej krucjaty	– przedstawia zakony templariuszy, joannitów i Krzyżaków oraz ich zadania – opisuje skutki wypraw krzyżowych – przedstawia postać: Urbana II – zaznacza na osi czasu daty: 1096 r., 1291 r.	– omawia okoliczności zlikwidowania zakonu templariuszy	– przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola – ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami
Rozdział V. Społeczeństwo średniowiecza					
1. . System feudalny					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hołd lenny, przywilej</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi wyjaśnić, na czym polegała drabina feudalna	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hołd lenny, przywilej</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna	– poprawnie posługuje się terminami: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hołd lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i> – przedstawia, jak wyglądał hołd lenny – wymienia i charakteryzuje poszczególne stany	– omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym – opisuje zależność między seniorem a wasalem	– wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane	– wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie

		w społeczeństwie średniowiecznym			
2. Epoka rycerzy					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>rycerz, herb, kopia, ostrogi</i> – nie potrafi opisać uzbrojenia rycerzy	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, herb, kopia, ostrogi</i> – opisuje uzbrojenie rycerzy	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego – wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem – opisuje uzbrojenie rycerskie	– opisuje życie codzienne rycerstwa – przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego – opisuje ceremonię pasowania na rycerza	– przedstawia historię najślynniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa	– przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu
* Tajemnice sprzed wieków – Dlaczego rycerze brali udział w turniejach?					
– przy pomocy nauczyciela nie umie omówić, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju	– przy pomocy nauczyciela omawia, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju	– przedstawia, w jaki sposób byli nagradzani zwycięzcy turniejów	– wyjaśnia, dlaczego rycerze byli skłonni uczestniczyć w turniejach	– opisuje przebieg turniejów rycerskich	– wyjaśnia, dlaczego współczesna młodzież organizuje się w bractwa rycerskie i kultywuje tradycję rycerską; podaje przykład takiego bractwa
3. Średniowieczne miasto i wieś					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, pług, radło, brona</i> –nie potrafi porównać życia codziennego mieszkańców średniowiecznych miast i wsi	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, pług, radło, brona</i> – porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, pług, radło, brona</i> – opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta – charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast	– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi – przedstawia organy samorządu miejskiego – charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan – wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka	– opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczanski w Polsce – znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości	– przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie

		– opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej			
4. Kościół w średniowieczu					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, uniwersytet</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi omówić życia w średniowiecznym klasztorze i jego organizacji – nie wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, uniwersytet</i> – przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację – wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści	– poprawnie posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> – charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu – opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym	– przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne – wyjaśnia określenie <i>benedyktyńska praca</i> – charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo – porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne – przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu	– porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze – wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitularz	– znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku – opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia
5. Sztuka średniowiecza					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>katedra, witraże, miniatura</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi omówić zabytków sztuki średniowiecznej w Polsce – nie wymienia różnych dziedzin sztuki średniowiecznej	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>katedra, witraże, miniatura</i> – przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce – wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej	– poprawnie posługuje się terminami: <i>biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i> – wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała <i>biblia pauperum</i>	– charakteryzuje styl romański – omawia cechy stylu gotyckiego	– porównuje styl gotycki i romański – przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego	– znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju

Rozdział VI. Polska pierwszych Piastów

1. Zanim powstała Polska

– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>wielka wędrówka ludów, plemię</i> – przy pomocy nauczyciela nie opisuje wyglądu osady w Biskupinie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wielka wędrówka ludów, plemię</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kurhan, kamienne kęgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie</i> – przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na	– przedstawia najstarsze państwa słowiańskie – wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim – wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw	– podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych – wyjaśnia, w jaki sposób powstał alfabet słowiański	– wymienia pozostałości bytowania ludów przedśłowiańskich na ziemiach polskich – przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim
---	--	---	--	--	--

		ziemiach polskich – charakteryzuje wierzenia Słowian – wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich	słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody		
2. Mieszko I i początki Polski					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>książę, dynastia</i> – przy pomocy nauczyciela nie wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>książę, dynastia</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”	– poprawnie posługuje się terminami: <i>książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex</i> – wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski – opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy – zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r. – wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I	– przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I – wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I – opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami	– uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski	– omawia dokument <i>Dagome iudex</i> i jego wartość jako źródła historycznego – przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich
3. Polska Bolesława Chrobrego					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo, koronacja</i> – przy pomocy nauczyciela nie wyjaśnia znaczenia koronacji Bolesława Chrobrego	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo, koronacja</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Miłsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</i> – opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów – wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite – omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali:	– przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie – opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami	– wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim – opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski	– wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego

		Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III – zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.			
4. Kryzys i odbudowa państwa polskiego					
– przy pomocy nauczyciela nieposługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – przy pomocy nauczyciela nie wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”	– poprawnie posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem” – wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela – omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława – zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.	– opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego – ocenia postawę Bezpryma – przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego – charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego	– opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem	– wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego – ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
5. Rządy Bolesława Krzywoustego					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>senior i juniorzy, zasada senioratu</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior i juniorzy, zasada senioratu</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i> – wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego – opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa – zaznacza na osi czasu daty: 1109 r. i 1138 r.	– opisuje rządy Władysława Hermana i rolę Sieciecha w jego państwie – przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem – opisuje niemiecki najazd w 1109 r. i obronę Głogowa – przedstawia sukcesy Krzywoustego w walkach z Pomorzanami – omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego	– ocenia postawę Bolesława wobec brata – wyjaśnia zasadę senioratu – wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron	– przedstawia postać Galla Anonima – wyjaśnia znaczenie dostępu państwa do morza – ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu
6. Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów					
– nie posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, danina, postugi</i> – nie przedstawia wyglądu i budowy średniowiecznego	– posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, danina, postugi</i> – przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, postugi, osada służebna</i> – charakteryzuje grupy	– przedstawia charakter drużyny książęcej – wyjaśnia powinności ludności względem władcy	– wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza	– wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych

<p>grodu – nie opisuje sposobów pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania</p>	<p>grodu – opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania</p>	<p>ludności w państwie wczesnopiastowskim – omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów</p>			
<p>Rozdział VII. Polska w XIII–XV wieku</p>					
<p>1. Rozbicie dzielnicowe</p>					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</i> – przy pomocy nauczyciela nie wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</i> – charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego – wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego – omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego – zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r., 1241 r.</p>	<p>– opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia – omawia skutki rozbicia dzielnicowego – opisuje kolonizację na ziemiach polskich</p>	<p>– przedstawia historię zakonu krzyżackiego – wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu</p>	<p>– charakteryzuje sposób walki Mongołów – przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbicia dzielnicowego</p>
<p>2. Zjednoczenie Polski</p>					
<p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i> – wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków – omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Waclawa II, Władysława Łokietka</p>	<p>– przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II – opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie – przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju – opisuje przebieg konfliktu</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki</p>	<p>– przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju</p>

		– zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.	Władysława Łokietka z Krzyżakami		
3. Czasy Kazimierza Wielkiego					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> – przy pomocy nauczyciela nie potrafi wyjaśnić, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomku „Wielki” – nie wyjaśnia znaczenia słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> – przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomku „Wielki” – wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> – wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę – zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.	– przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu – charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa	– wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa – tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej – wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńka	– przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgry – wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów – przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego
4. Unia polsko-litewska					
– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>unia personalna</i> – nie potrafi przedstawić dynastii zapoczątkowanej przez Władysława Jagiełłę – przy pomocy nauczyciela nie potrafi opisać przyczyny i przebiegu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>unia personalna</i> – przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę – przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> – wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem – wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń – opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena – zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.	– przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę – wymienia postanowienia unii w Krewie – przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu – wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle	– charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji – wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński	– uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj

5. Czasy świetności dynastii Jagiellonów					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żołd</i> – przy pomocy nauczyciela nie opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka – przy pomocy nauczyciela nie wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żołd</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołd</i> – wskazuje na mapie: Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w. – omawia dokonania: Władysława III Warneńczyka, Zbigniewa Oleśnickiego i Kazimierza Jagiellończyka – zaznacza na osi czasu daty: 1444 r., 1454 r., 1466 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej – charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka – opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiązania Związku Pruskiego – porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przysłych królów Polski – wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo
6. Monarchia stanowa w Polsce					
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i> – przedstawia sejm walny oraz jego skład – zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę – wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową – wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmu walnego: izby poselskiej oraz senatu 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę

KLASA 6

NIEDOSTATECZNY	DOPUSZCZAJACY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
Rozdział I . Narodziny nowożytnego świata					
1.Wielkie odkrycia geograficzne					
- uczeń nie wskazuje na mapie Indii, Ameryki	– wskazuje na mapie Indie, Amerykę	– wymienia nowości w technice	– podaje przyczyny wielkich	– wyjaśnia przyczyny	– tłumaczy pochodzenie nazwy

<p>– nie podaje przykładów towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab)</p> <p>– nie wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki</p> <p>–nie podaje roku odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia</p>	<p>– podaje przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab)</p> <p>– wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki</p> <p>– podaje rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia</p>	<p>żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy</p> <p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>karawela</i>, <i>kompas</i></p> <p>– podaje lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia</p> <p>– wskazuje Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawia jej znaczenie</p>	<p>odkryć geograficznych</p> <p>– wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz)</p> <p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>tubylec</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami</p>	<p>poszukiwania morskiej drogi do Indii</p> <p>– podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy</p> <p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>astrolabium</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód</p>	<p>Ameryka</p> <p>– wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich</p>
--	---	--	--	--	--

2. Skutki odkryć geograficznych

<p>– nie wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie)</p> <p>– przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminami: <i>Stary Świat</i>, <i>Nowy Świat</i></p> <p>– nie podaje przykładów towarów, które przewożono między Ameryką a Europą</p>	<p>– wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie)</p> <p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Stary Świat</i>, <i>Nowy Świat</i></p> <p>– podaje przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>cywilizacje prekolumbijskie</i></p> <p>– wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków</p> <p>– wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki</p> <p>– przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>kolonia</i>, <i>niewolnik</i>, <i>plantacja</i></p> <p>– przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie</p> <p>– tłumaczy przyczyny przewagi</p>	<p>– przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych</p> <p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>konkwistador</i></p> <p>– opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych</p>	<p>– przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych</p> <p>– wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie</p>
---	--	--	--	--	---

		wielkich odkryć geograficznych – wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej	Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki – opowiada o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce – wyjaśnia, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska	konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro) – wskazuje na mapie tereny skolonizowane przez Hiszpanów i Portugalczyków	
3. Renesans – narodziny nowej epoki.					
– nie zaznacza na osi czasu epokę renesansu – nie wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku – nie wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i nie określa dwie ,trzy dziedziny jego zainteresowań	– zaznacza na osi czasu epokę renesansu – wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku – wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określa dwie, trzy dziedziny jego zainteresowań	– poprawnie posługuje się terminem: <i>renesans</i> , – podaje czas trwania epoki renesansu – przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: <i>człowiek renesansu</i> – opisuje dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnia słuszność twierdzenia, że był on człowiekiem renesansu	– poprawnie posługuje się terminami: <i>antykwizm</i> , <i>humanizm</i> – charakteryzuje epokę renesansu – wyjaśnia nazwę nowej epoki	– wyjaśnia wpływ wynaleźnia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu – przedstawia poglądy humanistów	– wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy – porównuje pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni
4. Kultura renesansu w Europie. – nie wskazuje Włoch jako kolebkę renesansu, – nie wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia	– wskazuje Włochy jako kolebkę renesansu, – wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia	– wyjaśnia, w czym przejawiała się renesansowa radość życia – poprawnie posługuje się terminem: <i>mecenat</i> – wymienia	– charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców,	– poprawnie posługuje się terminami: <i>attyka</i> , <i>arkada</i> , <i>kopuła</i> do opisu budowli renesansowych	– poprawnie posługuje się terminem: <i>perspektywa</i> – podaje przykłady dzieł, w których zastosowano perspektywę

		wybitnych twórców epoki odrodzenia i podaje przykłady ich dzieł	– poprawnie posługuje się terminem: <i>fresk</i> , podaje przykład dzieła wykonanego tą techniką		
5. Reformacja – czas wielkich zmian.					
– nie wskazuje wystąpienia Marcina Lutra jako początek reformacji – nie poprawnie posługuje się terminem: <i>odpust</i> – nie wymienia wyznań protestanckich	– wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji – poprawnie posługuje się terminem: <i>odpust</i> – wymienia wyznania protestanckie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>reformacja, protestanci</i> – określa początek reformacji (1517 r.) i zaznacza tę datę na osi czasu – wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji – charakteryzuje wyznania protestanckie i podaje ich założycieli	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pastor, celibat, zbór</i> – wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji – opisuje okoliczności powstania anglikanizmu – przedstawia skutki reformacji	– charakteryzuje poglądy Marcina Lutra – opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę <i>czyj kraj, tego religia</i> – przedstawia na mapie podział religijny Europy	– charakteryzuje poglądy głoszone przez Jana Kalwina – wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej
6. Kontrreformacja.					
–nie poprawnie posługuje się terminem: <i>sobór</i> – przy pomocy nauczyciela nie przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie – nie wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją – nie oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i	– poprawnie posługuje się terminem: <i>sobór</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie – wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kontrreformacja, seminarium duchowne</i> – przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji – wyjaśnia cel	– przedstawia postanowienia soboru trydenckiego – poprawnie posługuje się terminami: <i>heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i> – wyjaśnia cel	– charakteryzuje działalność zakonu jezuitów – przedstawia zasady obowiązujące jezuitów	– przedstawia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej – podaje datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia

zaznacza to na osi czasu (daty powinny być podane przez nauczyciela)	– oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i zaznacza to na osi czasu (daty powinny być podane przez nauczyciela)	założenia zakonu jezuitów – wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów	utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych		
--	---	--	--	--	--

Rozdział II. W Rzeczypospolitej szlacheckiej

1. . Demokracja szlachecka.

<p>– nie poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, herb, szabla</i></p> <p>– nie przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach</p> <p>– nie wymienia zajęć szlachty</p> <p>– nie wskazuje na ilustracji postać szlachcica</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, herb, szabla</i></p> <p>– przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach</p> <p>– wymienia zajęcia szlachty</p> <p>– wskazuje na ilustracji postać szlachcica</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota</i></p> <p>– wymienia izby sejmu walnego</p> <p>– przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego</p> <p>– wyjaśnia funkcjonowanie zasady <i>liberum veto</i></p>	<p>– przedstawia prawa i obowiązki szlachty,</p> <p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>pospolite ruszenie</i></p> <p>– wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu</p> <p>– podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</p> <p>– przedstawia prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji <i>Nihil novi</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>sejm walny, sejmiki ziemskie</i></p> <p>– przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym</p> <p>– charakteryzuje rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień</p> <p>– przedstawia skład izb sejmu walnego</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej</p> <p>– porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski</p> <p>– wyjaśnia, kto sprawował władzę w Rzeczypospolitej</p>
--	--	---	--	---	--

2. W folwarku szlacheckim.

<p>– nie poprawnie postępuje się terminami: <i>folwark, dwór</i></p> <p>– na podstawie ilustracji z podręcznika nie wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego</p> <p>– nie opisuje zajęć chłopów i mieszczan</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>folwark, dwór</i></p> <p>– na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego</p> <p>– opisuje zajęcia chłopów i mieszczan</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>splaw wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna</i></p> <p>– przedstawia gospodarczą działalność szlachty</p> <p>– wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą</p> <p>– wymienia towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju</p>	<p>– wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich</p> <p>– tłumaczy, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki</p> <p>– wymienia najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom</p> <p>– wyjaśnia następstwa ożywienia gospodarczego</p>	<p>– wyjaśnia wpływ ustaw antychłopskich i antymieszczańskich na położenie tych grup społecznych i rozwój polskiej gospodarki</p>
3. W czasach ostatnich Jagiellonów.					
<p>– nie wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta</p> <p>– nie podaje i nie zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), nie określa wieku, w którym doszło do tego wydarzenia</p> <p>– nie wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Hołd pruski</i> postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna</p>	<p>– wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta</p> <p>– podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</p> <p>– wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Hołd pruski</i> postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna</p>	<p>– wskazuje na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie, Inflanty</p> <p>– opisuje zależność Prus Książęcych od Polski</p> <p>– wyjaśnia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty</p>	<p>– przedstawia przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.)</p> <p>– wymienia państwa walczące o Inflanty i wskazuje sporne terytorium na mapie</p> <p>– wyjaśnia skutki rywalizacji Polski, Szwecji, Moskwy i Danii o Inflanty</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminem: <i>hołd lenny</i></p> <p>– przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki</p>	<p>– opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego</p> <p>– charakteryzuje politykę wschodnią ostatnich Jagiellonów i jej następstwa</p>
4. Odrodzenie na ziemiach polskich.					
<p>– nie wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej</p>	<p>– wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej</p>	<p>– wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>arras,</i></p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>teoria</i></p>	

<p>– nie wskazuje Wawel jako przykład budowy renesansowej w Polsce – nie poprawnie posługuje się terminem: <i>włoszczyzna</i> i wskazuje jego pochodzenie</p>	<p>– wskazuje Wawel jako przykład budowy renesansowej w Polsce – poprawnie posługuje się terminem: <i>włoszczyzna</i> i wskazuje jego pochodzenie</p>	<p>twórców literatury renesansowej w Polsce – wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim – charakteryzuje odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazuje różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata</p>	<p><i>krużganki, mecenat</i> – charakteryzuje krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego – opisuje Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce – uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu – przywołuje Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika</p>	<p><i>geocentryczna, teoria heliocentryczna</i> – wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce – przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu – przedstawia poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu</p>	
<p>5. Rzeczpospolita Obojga Narodów.</p>					
<p>– nie wskazuje na mapie Lublina i Rzeczpospolitą Obojga Narodów – nie wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Unia lubelska</i> postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii – nie podaje i nie zaznacza na osi czasu daty podpisania unii lubelskiej (1569 r.), nie określa wieku, w którym doszło do tego wydarzenia</p>	<p>– wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Unia lubelska</i> postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, unia realna</i> – wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów – wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie</p>	<p>– przedstawia postanowienia unii lubelskiej – charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej – analizuje wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównuje go z herbem Królestwa Polskiego</p>	<p>– opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości – wskazuje na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę</p>	<p>– wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p>

6. „Państwo bez stosów.”					
<ul style="list-style-type: none"> – nie wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej – nie poprawnie postępuje się terminem: <i>tolerancja</i> – nie zauważa potrzeby poszanowania odmienności religijnej i kulturowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej – poprawnie postępuje się terminem: <i>tolerancja</i> – zauważa potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje cel podpisania konfederacji warszawskiej – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów” 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej – poprawnie postępuje się terminem: <i>innowierca</i> – nazywa świątynie różnych wyznań – wskazuje na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce – omawia wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>katolicyzm, judaizm, luteranizm, prawosławie</i> – charakteryzuje strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej – wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii – tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian 	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa i wskazuje na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań – wyjaśnia związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej
7. Pierwsza wolna elekcja.					
<ul style="list-style-type: none"> – nie poprawnie postępuje się terminem: <i>elekcja</i> – nie opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji – nie wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminem: <i>elekcja</i> – krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji – wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>wolna elekcja, bezkrólewie</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji – opisuje przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zasady wyboru monarchy – na podstawie obrazu Canaletta opisuje miejsce i przebieg wolnej elekcji – wyjaśnia skutki wolnych elekcji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni – poprawnie postępuje się terminami: <i>Artykuły henrykowskie, pacta conventa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ <i>Artykułów henrykowskich</i> i <i>pacta conventa</i> na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej
Rozdział III. W obronie granic Rzeczypospolitej					

1. Wojny z Rosją.					
<ul style="list-style-type: none"> – nie wskazuje na mapie Inflant i Carstwa Rosyjskiego – nie wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski – nie poprawnie posługuje się terminem: <i>hetman</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie – wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski – poprawnie posługuje się terminem: <i>hetman</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka – przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty – prowadzone przez Stefana Batorego – podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem – przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem – wskazuje na mapie Moskwę i Kłuszyn. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty – poprawnie posługuje się terminami: <i>piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar</i> – opisuje następstwa dymitriady – wskazuje na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim) 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo – wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca – wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji – podaje datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji – przedstawia postanowienia pokoju w Polanowie

2. Początek wojen ze Szwecją.

<ul style="list-style-type: none"> – nie wymienia elementów uzbrojenia husarza i nie pokazuje ich na ilustracji – nie wskazuje na mapie Szwecji, Inflant i Wisły – nie wymienia stolic Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa) 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji – wskazuje na mapie Szwecję, Inflanty i Wisłę – wymienia stolicę Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa) 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Kircholm i Pomorze Gdańskie – podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz) – wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w. – poprawnie posługuje się terminem: <i>czoł</i> – opowiada przebieg wojny o Inflanty – wskazuje na mapie Oliwę 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji – przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów – tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.)
--	--	--	--	--	--

		Krakowa do Warszawy	– podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia		
3. Powstanie Chmielnickiego.					
– nie wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie – nie wymienia elementów uzbrojenia Kozaków i nie pokazuje ich na ilustracji – nie rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych	– wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie – wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji – rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych	– wyjaśnia, kim byli Kozacy – poprawnie posługuje się terminem: <i>Zaporoże</i> – wskazuje na mapie Ukrainę, Zaporoże i Dzikie Pola – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.)	– wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi – przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków – wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko) – uzasadnia tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową	– przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie – omawia główne etapy powstania – wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską – wskazuje na mapie Perejasław – podaje i zaznacza na osi czasu datę ugody w	
4. Potop szwedzki.					
– nie poprawnie posługuje się terminem: <i>potop szwedzki</i> – nie wskazuje Stefana Czarnieckiego jako bohatera walk ze Szwedami – nie wymienia obrony Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego – nie wskazuje na mapie Częstochowy i Inflanty – nie wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem	– poprawnie posługuje się terminem: <i>potop szwedzki</i> – wskazuje Stefana Czarnieckiego jako bohatera walk ze Szwedami – wymienia obronę Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego – wskazuje na mapie Częstochowę i Inflanty – wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem	– charakteryzuje postaci Stefana Czarnieckiego i Augustyna Kordeckiego – uzasadnia znaczenie bohaterskiej obrony Częstochowy dla prowadzenia dalszej walki z najeźdźcą – podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie (1660 r.) – charakteryzuje	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa</i> – wyjaśnia przyczyny prowadzenia wojny podjazdowej przez Polskę – wskazuje na mapie Lwów i Prusy Książęce – przedstawia zobowiązania Jana Kazimierza złożone podczas ślubów lwowskich	– wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich – wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego – wymienia postanowienia pokoju w Oliwie	– przedstawia skutki potopu szwedzkiego – wskazuje zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego

– nie przedstawia na ilustracji uzbrojenia piechoty szwedzkiej	– przedstawia na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej	postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej			
5. Wojny z Turcją.					
–nie poprawnie posługuje się terminami: <i>sułtan, husarz, janczar</i> – nie podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń – nie wskazuje na mapie Wiednia	– poprawnie posługuje się terminami: <i>sułtan, husarz, janczar</i> – podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń – wskazuje na mapie Wiedeń	– poprawnie posługuje się terminami: <i>islam, wezyr</i> – charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy – podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.) – wymienia skutki wojen z Turcją – wskazuje na mapie Podole, Chocim i Kamieniec Podolski	– poprawnie posługuje się terminami: <i>haracz, ekspansja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.) – wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora Kamieniec Podolski, Chocim) – wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w.	– omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w. – przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię – wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w których dowodzili (Cecora 1620 r., obrona Chocimia 1621 r.)	– opisuje postanowienia traktatu w Buczaczu – przedstawia następstwa wojen polsko-tureckich w XVII w.
6. Kryzys Rzeczypospolitej.					
– nie charakteryzuje XVII stulecia jako czasu wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą – nie wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita	– charakteryzuje XVII stulecie jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą – wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w	– wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne	– poprawnie posługuje się terminem: <i>liberum veto</i> – wskazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy) – wymienia przyczyny	– charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost	– przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego – wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci – wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r.

prowała wojny w XVII w.	XVII w.		uzależnienia Polski od obcych państw	znaczenia magnaterii – wskazuje objawy kryzysu państwa – podaje przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego	doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmku
-------------------------	---------	--	--------------------------------------	--	--

7. Barok i sarmatyzm.

– nie opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w. – nie wskazuje na pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu – nie wymienia najwybitniejszych dzieł sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie)	– opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w. – wskazuje pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu – wymienia najwybitniejsze dzieła sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>barok</i> – zaznacza na osi czasu epokę baroku – wymienia dwie–trzy cechy charakterystyczne architektury barokowej – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu barokowym – wyjaśnia, czym były kalwarie	– charakteryzuje malarstwo i rzeźbę epoki baroku – charakteryzuje ideologię sarmatyzmu – wyjaśnia pochodzenie terminu <i>sarmatyzm</i> – wyjaśnia znaczenie określenia „złota wolność szlachecka” – opisuje strój sarmacki na podstawie ilustracji	– poprawnie posługuje się terminami: <i>putto</i> , <i>ornament</i> – wyjaśnia genezę epoki baroku – wskazuje wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki – wskazuje następstwa bezkrytycznego stosunku szlachty do ustroju państwa	– wyjaśnia, na czym polega związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym – charakteryzuje barok jako epokę kontrastów
---	---	---	--	---	--

Rozdział IV. Od absolutyzmu do republiki.

1. Monarchia absolutna we Francji.

–nie opisuje zakresu władzy króla w monarchii absolutnej –nie przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego – nie wskazuje na mapie Francji	– krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej – przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego – wskazuje na mapie Francję	– poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia absolutna</i> – wymienia uprawnienia monarchy absolutnego – wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce – wskazuje czas panowania Ludwika XIV (XVII w.)	– poprawnie posługuje się terminami: <i>manufaktura</i> , <i>clo</i> , <i>import</i> , <i>eksport</i> – wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą – przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji	– poprawnie posługuje się terminem: <i>hugenoci</i> – opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski) – omawia politykę gospodarczą ministra Colberta – opowiada o	– przedstawia działania kardynała Richelieu zmierzające do wzmocnienia pozycji monarchy – wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV
---	---	--	--	---	--

		– opisuje życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV		twórczości Moliera	
2. Monarchia parlamentarna w Anglii.					
– nie wskazuje na mapie Anglii i Londynu – przy pomocy nauczyciela nie posługuje się terminem: <i>parlament</i> –nie wskazuje organów władzy w monarchii parlamentarnej	– wskazuje na mapie Anglię i Londyn – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>parlament</i> – wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej	– poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia parlamentarna</i> – wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej – wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego – przedstawia zakres władzy dyktatora	– wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem – przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego – charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej	– poprawnie posługuje się terminami: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści</i> – przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania – wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii	– wymienia główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej
3. Oświecenie w Europie.					
– nie poprawnie posługuje się terminem: <i>oświecenie</i> –nie zaznacza na osi czasu epokę oświecenia –nie podaje przykładu dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>oświecenie</i> – zaznacza na osi czasu epokę oświecenia – podaje przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>klasycyzm</i> – wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie – charakteryzuje styl klasycystyczny – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym – wymienia najważniejsze dokonania naukowe i	– charakteryzuje ideologię oświecenia – przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy	– przedstawia postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau – poprawnie posługuje się terminem: <i>ateizm</i> – omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau – wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia	– wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi – przedstawia zasługi Denisa Diderota dla powstania <i>Wielkiej encyklopedii francuskiej</i>

		<p>techniczne epoki oświecenia</p> <p>- tłumaczy, dlaczego nowa epoka w kulturze europejskiej została nazwana oświeceniem</p>			
4. Nowe potęgi europejskie.					
<p>- nie wskazuje na mapie Rosji, Austrii i Prus w XVIII w.</p> <p>- nie wymienia Marii Teresy, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus</p> <p>- nie wskazuje Rosji, Austrii i Prus jako potęgi europejskie XVIII stulecia</p>	<p>- wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w.</p> <p>- wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus</p> <p>- wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>absolutyzm, absolutyzm oświecony</i></p> <p>- podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego</p> <p>- wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego</p> <p>- wskazuje na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji</p>	<p>- wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu”</p> <p>- wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej</p>	<p>- charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach</p> <p>- wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw</p> <p>- opisuje skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku</p>	<p>- porównuje monarchię absolutną z monarchią absolutyzmu oświeconego</p> <p>- podaje daty powstania Królestwa Pruskiego (1701 r.) i Cesarstwa Rosyjskiego (1721 r.)</p>
5. Stany Zjednoczone Ameryki.					
<p>- nie wskazuje na mapie Stany Zjednoczone</p> <p>- nie określa czasu powstania Stanów Zjednoczonych</p> <p>- nie wymienia Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA</p> <p>- nie przywołuje postaci Jerzego</p>	<p>- wskazuje na mapie Stany Zjednoczone</p> <p>- określa czas powstania Stanów Zjednoczonych</p> <p>- wymienia Tadeusza Kościuskę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA</p> <p>- przywołuje postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>kolonia, konstytucja</i></p> <p>- wskazuje na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej</p> <p>- wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów</p> <p>- podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787</p>	<p>- przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim</p> <p>- opisuje wydarzenie zwane bostońskim piciem herbaty</p> <p>- poprawnie posługuje się terminem: <i>bojkot</i></p> <p>- podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych (4 lipca</p>	<p>- przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA</p> <p>- wskazuje na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown</p> <p>- omawia zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA</p> <p>- opisuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA</p> <p>- wymienia miejsca</p>	

Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA	prezydenta USA	r.) – wyjaśnia, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim – porównuje pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice	1776 r.) – charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości – przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA	związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA	
--	----------------	--	--	--	--

Rozdział V. Upadek Rzeczypospolitej.

1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów

– nie wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w. – nie opisuje konsekwencji wyboru dwóch władców jednocześnie	– wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w. – opisuje konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, anarchia</i> – wskazuje na mapie Saksonię – wymienia przyczyny anarchii w Polsce – przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konfederacja, liberum veto, wolna elekcja, przywileje, złota wolność szlachecka</i> – wyjaśnia sens powiedzeń: <i>Od Sasa do Lasa i Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i> – przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego – charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII w.	– przedstawia genezę i postanowienia sejmu niemego – podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 r.) – wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawę Polski – opisuje pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III	– charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego – wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej
---	---	---	--	---	---

2. Pierwszy rozbiór Polski.

– nie poprawnie posługuje się terminem: <i>rozbiory Polski</i> – nie podaje i nie zaznacza na osi czasu daty pierwszego rozbioru Polski (1772)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>rozbiory Polski</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.)	– charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego – wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru	– opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski – wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w.	– poprawnie posługuje się terminem: <i>prawa kardynalne</i> – podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.) – przedstawia cel walki	
---	--	---	--	--	--

<p>r.) – nie wymienia państw, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i nie wskazuje ich na mapie – nie przywołuje postaci Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski</p>	<p>– wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie – przywołuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski</p>	<p>– przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski – ocenia postawę Tadeusza Rejtana – poprawnie posługuje się terminami: <i>ambasador, emigracja</i></p>	<p>– wskazuje następstwa konfederacji barskiej – porównuje postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki <i>Rejtan – Upadek Polski</i></p>	<p>konfederatów barskich – opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego</p>	
<p>3. Kultura polskiego oświecenia.</p>					
<p>– nie wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki – nie podaje przykładu zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej – nie poprawnie posługuje się terminem: <i>szkoła parafialna</i> – nie podaje przykładu przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych</p>	<p>– wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki – podaje przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej – poprawnie posługuje się terminem: <i>szkoła parafialna</i> – podaje przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>obiady czwartkowe</i> – przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej – wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w.</p>	<p>– charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną – podaje przykłady budowli klasycystycznych – charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego – przedstawia zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – omawia zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN</p>	<p>– wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform – przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia – wymienia malarzy tworzących w Polsce (Canaletto, Marcello Bacciarelli) – wyjaśnia, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej</p>	<p>– charakteryzuje twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego – podaje przykłady budowli klasycystycznych w swoim regionie</p>
<p>4. Sejm Wielki i Konstytucja 3 Maja.</p>					
<p>– nie poprawnie posługuje się terminem: <i>konstytucja</i> – nie podaje i nie</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>konstytucja</i> – podaje i zaznacza na</p>	<p>– podaje i zaznacza na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.) i</p>	<p>– charakteryzuje postać Stanisława Małachowskiego – opisuje sytuację w</p>	<p>– opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – charakteryzuje ustrój</p>	<p>– charakteryzuje zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich</p>

<p>zaznacza na osi czasu daty uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.)</p> <p>– nie wymienia państw, które dokonały drugiego rozbioru Polski</p> <p>– na obrazie Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> nie wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego</p>	<p>osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.)</p> <p>– wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski</p> <p>– na obrazie Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego</p>	<p>drugiego rozbioru (1793 r.)</p> <p>– wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego</p> <p>– wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie <i>liberum veto</i> i wolnej elekcji)</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru</p>	<p>Polsce po pierwszym rozbiorze</p> <p>– podaje cel obrad Sejmu Wielkiego</p> <p>– przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce</p>	<p>polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja</p> <p>– przedstawia genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari</p> <p>– opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.),</p> <p>– przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie</p>	<p>skutki</p>
---	--	--	---	---	---------------

5. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski.

<p>– nie poprawnie posługuje się terminami: <i>naczelnik, kosynierzy, zaborcy</i></p> <p>– nie wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania</p> <p>– nie wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>naczelnik, kosynierzy, zaborcy</i></p> <p>– wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania</p> <p>– wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski</p>	<p>– charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki</p> <p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>insurekcja</i></p> <p>– podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.)</p> <p>– wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego</p> <p>– wskazuje na mapie</p>	<p>– charakteryzuje postać Wojciecha Bartosa</p> <p>– opowiada o bitwie pod Raclawicami i przedstawia jej znaczenie</p> <p>– wskazuje na mapie Raclawice i Połaniec</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki</p> <p>– wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>uniwersał</i></p> <p>– przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego</p> <p>– opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej</p> <p>– wskazuje na mapie Maciejowice i przedstawia znaczenie tej bitwy dla losów</p>	<p>– wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.</p>
---	---	---	--	---	--

		Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru		powstania	
Rozdział VI. Rewolucja francuska i okres napoleoński.					
1. Rewolucja francuska.					
<p>–nie wskazuje na mapie Francji i Paryża</p> <p>– nie poprawnie postępuje się terminami: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia</i></p> <p>– nie podaje wydarzenia, które rozpoczęło rewolucję francuską</p> <p>–nie wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca</p>	<p>– wskazuje na mapie Francję i Paryż</p> <p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia</i></p> <p>– podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>burżuazja, Stany Generalne</i></p> <p>– wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji</p> <p>– podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 r.)</p> <p>– charakteryzuje postać Ludwika XVI</p>	<p>– przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej</p> <p>– opisuje położenie stanów społecznych we Francji</p> <p>– wyjaśnia zadania Konstytuanty</p> <p>– przedstawia najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela</p> <p>– poprawnie postępuje się terminem: <i>monarchia konstytucyjna</i></p>	<p>– przedstawia sytuację we Francji przez wybuchem rewolucji</p> <p>– opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny</p> <p>– podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.)</p> <p>– charakteryzuje ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji</p>	<p>– przedstawia okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego</p> <p>– wyjaśnia ponadczasowe znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela</p>
2. Republika Francuska.					
<p>–nie poprawnie postępuje się terminami: <i>gilotyna, terror</i></p> <p>– nie przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>gilotyna, terror</i></p> <p>– przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI</p>	<p>– przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI</p> <p>– poprawnie postępuje się terminem: <i>republika</i></p> <p>– charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre’a</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>jakobini, dyktatoriat</i></p> <p>– opisuje rządy jakobinów</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów nazwano Wielkim Terrorem</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy</p> <p>– charakteryzuje rządy dyktatoriatu</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminem: <i>radikalizm</i></p> <p>– wyjaśnia na przykładzie postaci Maksymiliana Robespierre’a sens powiedzenia: <i>Rewolucja pożera własne dzieci</i></p> <p>– przedstawia skutki rządów jakobinów</p> <p>– wyjaśnia przyczyny upadku rządów jakobinów</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji</p> <p>– ocenia terror jako narzędzie walki politycznej</p>

3. Epoka Napoleona Bonapartego.					
<ul style="list-style-type: none"> – nie charakteryzuje postaci Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę – nie określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską – nie przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę – określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską – przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja – podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazuje tę miejscowość na mapie – poprawnie posługuje się terminem: <i>zamach stanu</i> – przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona – wskazuje na mapie tereny zależne od Francji 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoratu – poprawnie posługuje się terminem: <i>blokada kontynentalna</i> – wyjaśnia przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii – charakteryzuje Kodeks Napoleona i podaje datę jego uchwalenia (1804 r.) – wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu – przedstawia etapy kariery Napoleona – podaje datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.) – wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów – podaje datę pokoju w Tylży (1807 r.) i przedstawia jego postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje okoliczności powstania i charakter Związku Reńskiego
4. Upadek Napoleona.					
<ul style="list-style-type: none"> –nie poprawnie posługuje się terminem: <i>Wielka Armia</i> – nie wskazuje na mapie Rosję i Moskwę – nie opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>Wielka Armia</i> – wskazuje na mapie Rosję i Moskwę – opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję – opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia – wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów” – wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja</i> – przedstawia strategię obronną Rosji – opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję – podaje datę bitwy pod Lipskiem (1813 r.) – przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona – podaje datę bitwy pod Borodino (1812 r.) – wskazuje na mapie Borodino – omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny klęski Napoleona
5. Legiony Polskie we Włoszech.					
<ul style="list-style-type: none"> – nie wymienia państw 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje położenie 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje, w jaki

<p>zaborczych</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki – nie podaje nazwy hymnu Polski i nie wskazuje jego związku z Legionami Polskimi we Włoszech 	<p>zaborcze</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki – podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech 	<p>się terminami: <i>legiony, emigracja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo – przedstawia cel utworzenia Legionów Polskich i opisuje walki z ich udziałem 	<p>Polacy wzięli nadzieję na niepodległość z Napoleonem</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich – przedstawia powody wysłania legionistów na San Domingo 	<p>ludności polskiej po utracie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich – wyjaśnia, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji 	<p>sposób i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych</p>
6. Księstwo Warszawskie					
<ul style="list-style-type: none"> – nie wskazuje na mapie Księstwa Warszawskiego – nie podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie – podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego, – wskazuje na mapie Tylżę – podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 r., 1815 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego – przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego – wskazuje na mapie Raszyn – wyjaśnia znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego – wskazuje związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej – wskazuje na mapie Somosierrę – opowiada o szarzy polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazuje jej znaczenie dla toczonych walk 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków – podaje datę bitwy pod Raszynem (1809 r.)

KLASA 7

NIEDOSTATECZNY	DOPUSZCZAJACY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
ROZDZIAŁ I: EUROPA PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM					

1. Kongres wiedeński					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska – nie zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815) – nie potrafi wskazać na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim – nie podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska – zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815) – wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim – podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze – zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815) – prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego – przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815) – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Charles’a Talleyranda, Klemensa von Metternicha – omawia przebieg „stu dni” Napoleona – przedstawia okoliczności powstania Świętego Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III – wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza – przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju – ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński – ocenia działalność Świętego Przymierza
2. Rewolucja przemysłowa					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów : industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa – nie zna daty udoskonalenia maszyny parowej (1763) – nie identyfikuje postać Jamesa Watta – nie wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa – zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763) – identyfikuje postać Jamesa Watta – wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariats – identyfikuje postacie: Samuela Morse’a, George’a Stephensona – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej – omawia wpływ zastosowania maszyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: skonstruowania silnika elektrycznego (1831), skonstruowania telegrafu (1837) – identyfikuje postać Michaela Faradaya – wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. – przedstawia konsekwencje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia – zna datę pierwszego telegraficznego połączenia kablowego między Ameryką i Europą (1866) – przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji – wyjaśnia znaczenie wynalezienia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Thomasa Newcomena, Charlesa Wheatstone’a, Thomasa Davenporta – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. – opisuje sposób działania maszyny parowej – ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.

		parowej na rozwój komunikacji	zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu		
3. Nowe idee polityczne					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: ideologia, proletariat, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy – nie identyfikuje postać Adama Smitha 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariat, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy – identyfikuje postać Adama Smitha 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, komunizm, idee narodowe – identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyizmu, socjalizmu i komunizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848) – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego – wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: czartyzm, falanster – zna daty: ruchu czartystów (1836–1848) – opisuje narodziny ruchu czartystów, ich postulaty oraz skutki działalności – ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.
4. Przeciwno Świętemu Przymierzu					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu Wiosna Ludów – nie zna daty Wiosny Ludów (1848–1849) – nie wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; – nie wymienia przyczyny Wiosny Ludów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów – zna datę Wiosny Ludów (1848–1849) – wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; – wymienia przyczyny Wiosny Ludów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, parlament frankfurcki – zna daty: rewolucji lipcowej we Francji (1830), wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848) – identyfikuje postacie: Mikołaja I, Ludwika Napoleona Bonapartego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: uzyskania niepodległości przez Grecję (1829), powstania w Belgii (1830), zwołania parlamentu frankfurckiego (V 1848), wybrania Ludwika Napoleona Bonapartego prezydentem Francji (XII 1848), stłumienia powstania węgierskiego (1849), wojny krymskiej (1853–1856) – identyfikuje postacie: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dekabryści, bankiety – zna daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji (1821–1822), powstania dekabryistów (XII 1825), uznania niepodległości Belgii (1831), wybuchu Wiosny Ludów w Prusach, Austrii na Węgrzech i we Włoszech (III 1848), powstania robotniczego w Paryżu (VI 	

		<p>Franciszka Józefa I</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwa, które uzyskały niepodległość w pierwszej połowie XIX w. – przedstawia przyczyny i przejawy walki z ładem wiedeńskim – przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich 	<p>Klemensa von Metternicha, Aleksandra II</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania narodowe oraz państwa zaangażowane w wojnę krymską – omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji – wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej 	<p>1848)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha, Józefa Bema Karola Alberta – przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów – opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich 	
--	--	--	--	--	--

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

1. Po upadku Księstwa Warszawskiego

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu : uwłaszczenie – nie zna daty powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815) – nie wskazuje na mapie podziału ziem polskich po kongresie wiedeńskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie – zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815) – wskazuje na mapie podziału ziem polskich po kongresie wiedeńskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu ziemie zabrane – zna daty: reformy uwłaszczeniowej w Wielkim Księstwie Poznańskim (1823), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848) – charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego – opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej – charakteryzuje rozwój 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu protektorat – zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), powołania sejmu prowincjonalnego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1824) – identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego – omawia proces uwłaszczania chłopów w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817) – wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w utrzymaniu polskości – porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami – przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825) – ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim – ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim
--	--	--	---	--	--

		<p>gospodarczy zaboru pruskiego</p> <p>– opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim</p>	zaborze pruskim		
2. W Królestwie Polskim					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie zna daty nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815)</p> <p>– nie identyfikuje postaci: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego</p> <p>– nie wskazuje na mapie zasięgu Królestwa Polskiego</p> <p>– nie wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815)</p> <p>– identyfikuje postaci: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego</p> <p>– wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kaliszanie, konspiracja</p> <p>– zna daty: objęcia władzy przez Mikołaja I (1825), zawiązania Sprzysiężenia Podchorążych (1828)</p> <p>– identyfikuje postaci: Aleksandra I, wielkiego księcia Konstantego, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego, Stanisława Staszica, Waleriana Łukasińskiego</p> <p>– charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego</p> <p>– opisuje rozwój przemysłu w Królestwie Polskim</p> <p>– omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim</p> <p>– wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: otwarcia uniwersytetu w Warszawie (1816), działalności Towarzystwa Filomatów (1817–1823), wprowadzenia cenzury w Królestwie Polskim (1819), założenia Banku Polskiego (1828)</p> <p>– identyfikuje postaci: Józefa Zajączka, Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego i Bonawentury Niemojowskich</p> <p>– wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim</p> <p>– przedstawia reformy gospodarcze Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), wystąpienia kaliszian (1820)</p> <p>– identyfikuje postaci: Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana</p> <p>– wskazuje na mapie Kanał Augustowski</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty</p> <p>– charakteryzuje działalność kulturalno–oświatową Polaków na ziemiach zabranych</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności</p> <p>– opisuje okoliczności powstania organizacji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego</p> <p>– ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego</p> <p>– omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim</p> <p>– ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej</p>

			– przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim	spiskowych	
3. Powstanie listopadowe					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu noc listopadowa – nie zna dat: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko–rosyjskiej (II–X 1831) – nie identyfikuje postaci: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego – nie wymienia przyczyn powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko–rosyjskiej (II–X 1831) – identyfikuje postaci: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego – wymienia przyczyny powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja – zna daty: detronizacji Mikołaja I i zerwania unii z Rosją (25 I 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831) – identyfikuje postaci: wielkiego księcia Konstantego, Adama Jerzego Czartoryskiego – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I – omawia przyczyny klęski powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przejęcia dyktatury przez Józefa Chłopickiego (XII 1830), – identyfikuje postaci: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza – wskazuje na mapie tereny poza Królestwem Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831 – opisuje przebieg nocy listopadowej – charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko–rosyjskiej – opisuje przebieg wojny polsko–rosyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod Stoczką (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831) – identyfikuje postaci: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Józefa Dwernickiego – przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postaci: Michała Radziwiłła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda – ocenia postawy wodzów powstania listopadowego – ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia
4. Wielka Emigracja					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: emigracja, Wielka Emigracja – nie identyfikuje postaci: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja – identyfikuje postaci: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz – identyfikuje postaci: Zygmunta Krasińskiego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: katorga, amnestia – zna daty: powstania Towarzystwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji – ocenia działalność Polaków

<p>Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego</p> <p>– nie wymienia przyczyn Wielkiej Emigracji</p> <p>– nie wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego</p>	<p>Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego</p> <p>– wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji</p> <p>– wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego</p>	<p>Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego</p> <p>– wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji</p> <p>– wymienia formy działalności Polaków na emigracji</p>	<p>Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtel Lambert (1833)</p> <p>– przedstawia stosunek władz i społeczeństw Europy do polskich emigrantów</p> <p>– charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego</p> <p>– przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtel Lambert</p>	<p>(1835)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana</p> <p>– wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci</p> <p>– przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego</p> <p>– omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego</p>	<p>na emigracji</p>
---	--	--	--	--	---------------------

<p>5. Ziemie polskie po powstaniu listopadowym</p>					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminu rusyfikacja</p> <p>– nie zna daty wybuchu powstania krakowskiego</p> <p>– nie wymienia represji wobec uczestników powstania listopadowego</p> <p>– nie wskazuje przykładów polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego</p> <p>– nie wskazuje na mapie terenów objętych powstaniem krakowskim</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja</p> <p>– zna datę wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846)</p> <p>– wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego</p> <p>– wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego</p> <p>– wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rabacja, kontrybucja</p> <p>– zna daty: wybuchu rabacji galicyjskiej (II 1846)</p> <p>– identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli</p> <p>– charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego</p> <p>– omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, Statut organiczny,</p> <p>– zna daty: wprowadzenia Statutu organicznego (1832), ogłoszenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846)</p> <p>– identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego</p> <p>– wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską</p> <p>– wyjaśnia, w jakich</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847)</p> <p>– identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamińskiego</p> <p>– omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim</p> <p>– charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich</p> <p>w latach 30. i 40. XIX w.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego</p> <p>– ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego</p>

	krakowskim	i skutki rabacji galicyjskiej	okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie	– przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego	
6. Wiosna Ludów na ziemiach polskich					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie identyfikuje postaci: Józefa Bema, Adama Mickiewicza</p> <p>– nie wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami</p> <p>– nie wskazuje na mapie zaborów, w których doszło do wystąpienia w 1848 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postaci: Józefa Bema, Adama Mickiewicza</p> <p>– wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami</p> <p>– wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpienia w 1848 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848)</p> <p>– identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego</p> <p>– opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim</p> <p>– omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: porozumienia w Jarosławcu (IV 1848), bitwy pod Miłosławiem (IV 1848),</p> <p>– identyfikuje postaci: Franza von Stadiona, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego</p> <p>– charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu serwituty</p> <p>– zna datę powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu (III 1848)</p> <p>– identyfikuje postaci: Józefa Lompy, Emanuela Smółki, Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza</p> <p>– przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowościowej wśród Rusinów</p> <p>– ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich</p> <p>– ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu</p>
7. Kultura polska doby romantyzmu					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminu romantyzm</p> <p>– nie identyfikuje postaci: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina</p> <p>– nie wymienia poglądów romantyków</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm</p> <p>– identyfikuje postaci: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina</p> <p>– wymienia poglądy romantyków</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu racjonalizm</p> <p>– identyfikuje postać Joachima Lelewela</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami</p> <p>– przedstawia najwybitniejszych polskich</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: mesjanizm, salon artystyczny</p> <p>– charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm</p> <p>– wyjaśnia, czym był polski mesjanizm</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę opublikowania ballady <i>Romantyczność</i> Adama Mickiewicza</p> <p>– identyfikuje postać Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera</p> <p>– przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków</p>

		twórców epoki romantyzmu			
ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW					
1. Stany Zjednoczone w XIX wieku					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe – nie zna daty wojny secesyjnej (1861–1865) – nie identyfikuje postać Abrahama Lincolna – nie wymienia przyczyn i skutków wojny secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe – zna datę wojny secesyjnej (1861–1865) – identyfikuje postać Abrahama Lincolna – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Konfederacja, Unia, wojna totalna – zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863) – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta – charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa – omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie – zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) – omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe – opisuje przebieg wojny secesyjnej – wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861) – wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. – przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. – porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych – ocenia skutki wojny secesyjnej
2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna dat: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”, <i>risorgimento</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu komunardzi – zna daty: bitew pod Magentą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu 	

<ul style="list-style-type: none"> – nie identyfikuje postaci: Giuseppe Garibaldiego, Ottona von Bismarcka – nie wymienia etapów zjednoczenia Włoch i Niemiec –nie przedstawia skutków zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postaci: Giuseppe Garibaldiego, Ottona von Bismarcka – wymienia etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec – przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870–1871) – identyfikuje postaci: Camilla Cavoura, Wilhelma I, Napoleona III – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi – omawia etapy zjednoczenia Niemiec – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck 	<ul style="list-style-type: none"> i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871), bitwy pod Sadową (1866), powstania Związku Północno-niemieckiego (1867), bitwy pod Sedanem (1870), Komuny Paryskiej (III–V 1871) – wskazuje na mapie etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec – omawia koncepcje zjednoczenia Włoch – opisuje przebieg procesu zjednoczenia Włoch – wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem zjednoczenia Włoch – przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec – omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu zjednoczenia Niemiec – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej 	<ul style="list-style-type: none"> z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870) – identyfikuje postaci: Wiktora Emanuela II, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego – wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża – wyjaśnia okoliczności powstania Austro-Węgier – przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej 	
3. Kolonializm w XIX wieku					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –nie wyjaśnia znaczenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: faktoria handlowa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych

<p>terminu kolonializm</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie identyfikuje postać królowej Wiktorii – nie wymienia przyczyn i skutków ekspansji kolonialnej 	<p>kolonializm</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać królowej Wiktorii – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej 	<p>Kompania Wschodnioindyjska</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę otwarcia Japonii na świat (1854) – identyfikuje postać Cecila Johna Rhodesa – wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji – przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych 	<p>powstanie Mahdiego, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w. – przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych 	<p>(1839), wybuchu powstania Mahdiego (1881)</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji – przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej – charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii 	<p>ludów i państw</p>
---	---	--	---	--	-----------------------

4. Rozwój nowych ruchów politycznych

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: system republikański, partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja – nie wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji – nie wymienia nowych ruchów politycznych w Europie drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja – wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji – wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: socjaliści, socjaldemokracja, komuniści, chrześcijańska demokracja (chadecja), nacjonalizm, emancypantki, sufrażystki – identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII – przedstawia założenia programowe socjalistów – charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja proletariacka, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, anarchizm, terror indywidualny, szowinizm, syjonizm – zna daty: powstania I Międzynarodówki (1864), ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891) – przedstawia cele 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/rewizjoniści – zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889) – przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych – przedstawia okoliczności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje systemy ustrojowe w XIX–wiecznej Europie – ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego – ocenia metody stosowane przez anarchistów – ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz
--	---	--	--	---	--

		<p>demokracji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm – wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek 	<p>i metody działania anarchistów</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami – wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet 	<p>kształtowania się syjonizmu i jego założenia</p>	<p>metody i skutki ich działalności</p>
--	--	---	--	---	---

5. Postęp techniczny i zmiany cywilizacyjne

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu teoria ewolucji – nie identyfikuje postaci: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie – nie wymienia odkryć naukowych, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych – nie wskazuje wynalazków, które miały wpływ na życie codzienne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji – identyfikuje postaci: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych – wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja – zna daty: ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), przyznania Nagród Nobla dla Marii Skłodowskiej-Curie (1903 i 1911), pierwszego lotu samolotem (1903), wynalezienia telefonu (1876) – identyfikuje postaci: Ludwika Pasteura, Orville’a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella – przedstawia założenia teorii ewolucji – omawia kierunki rozwoju medycyny i higieny – charakteryzuje rozwój komunikacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu promieniotwórczość – zna daty: odkrycia promieni X (1895), budowy Kanału Sueskiego (1859–1869), budowy Kanału Panamskiego (1904–1914), pierwszego lotu sterowcem (1900), opatentowania fonografu (1878), wynalezienia gramofonu (1887) – identyfikuje postaci: Dmitrija Mendelejewa, Pierre’a Curie, Wilhelma Roentgena, Guglielma Marconiego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała budowa wielkich kanałów morskich – wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wynalezienia szczepionki przeciwko wścieklicznie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903) – identyfikuje postaci: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesela, Ferdynanda Zeppelina, Josepha Swana – wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu – ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji
---	--	--	---	--	---

		i transportu	codzienne w XIX w.		
6. Kultura przełomu XIX i XX wieku					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm – nie przedstawia cech charakterystycznych dla kultury masowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm – przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, secesja – identyfikuje postacie: Auguste’a Comte’a, Charlesa Dickensa, Juliusza Verne’a, Lwa Tołstoja, Auguste’a Renoira, Auguste’a i Louisa Lumière – charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze – wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów – wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń igrzyska olimpijskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu historyzm – zna daty: początków kina (1895), pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896) – identyfikuje postacie: Émile’a Zoli, Fiodora Dostojewskiego, Josepha Conrada, Edgara Degasa, Pierre’a de Coubertina – wyjaśnia, jakie cele społeczne przyświecały literaturze i sztuce przełomu wieków – przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę pierwszej wystawy impresjonistów (1874) – wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm – wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej – ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.
ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW					
1. Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: praca organiczna – nie zna daty manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861) – nie identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna – zna datę manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861) – identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja – zna datę mianowania Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Bazar, odwilż (wiosna) posewastopolska – zna datę wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1861) – identyfikuje postać 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna” – zna daty: powstania Bazaru (1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858) – identyfikuje postacie: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców – ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego

<p>Hipolita Cegielskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wymienia założeń pracy organicznej – nie określa przyczyn powstania styczniowego 	<p>Hipolita Cegielskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia założenia pracy organicznej – określa przyczyny powstania styczniowego 	<p>(1861)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Aleksandra II, Jarosława Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego – wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej – wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska – przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych” 	<p>Andrzeja Zamoyskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia proces polonizacji urzędów w Galicji – charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim – wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie organizatorzy manifestacji patriotycznych – wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi” 	<p>Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania – porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych” 	
--	---	--	---	--	--

2. Powstanie styczniowe

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: branka, wojna partyzancka – nie zna dat: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864) – nie identyfikuje postać Romualda Traugutta – nie wymienia przyczyn i okoliczności wybuchu powstania styczniowego – nie omawia roli Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka – zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864) – identyfikuje postać Romualda Traugutta – wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego – omawia rolę Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy – zna daty: ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), stracenia Romualda Traugutta (VIII 1864) – przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego – charakteryzuje przebieg walk powstańczych – omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Centralny Narodowy – zna datę aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864) – identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza, Teodora Berga – wskazuje na mapie zasięg działań powstańczych, tereny objęte działaniami dużych grup powstańczych – omawia cele programowe Tymczasowego Rządu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne – zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863) – identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke–Bosaka, Stanisława Brzóska – przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej – ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego
---	---	--	---	--	---

– nie wskazuje przyczyn upadku powstania styczniowego	– wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego	uwłaszczeniu w Królestwie Polskim	Narodowego – charakteryzuje politykę władz powstańczych – wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska	w czasie powstania styczniowego	
---	--	-----------------------------------	--	---------------------------------	--

3. Represje po powstaniu

Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, pozytywiści – nie wymienia bezpośrednich represji wobec uczestników powstania styczniowego – nie przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, pozytywiści – wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego – przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: lojalizm, Kraj Przywiślański, „noc apuchtinowska” – identyfikuje postać Aleksandra Apuchtina – przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego – charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kibitka, tajne komplety, trójlojalizm – zna datę powstania Szkoły Głównej Warszawskiej (1862) – identyfikuje postać Michaiła Murawjowa – omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem – charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Latający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał-gubernator – zna datę powstania zabajkalskiego (1866) – omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu	Uczeń: – ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych – ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji
---	--	---	---	---	---

4. W zaborze pruskim i austriackim

Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenia terminu germanizacja – nie zna daty protestu dzieci we Wrześni (1901) – nie identyfikuje postacie:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja – zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901) – identyfikuje postacie:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie, – zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885),	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna, Hakata – zna daty: wprowadzenia języka niemieckiego jako jedyne języka	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy – zna daty: ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy	Uczeń: – ocenia postawy Polaków wobec polityki germanizacyjnej władz pruskich – ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej
---	---	---	---	--	---

<p>Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie charakteryzuje polityki germanizacji – nie przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji 	<p>Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę germanizacji – przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji 	<p>strajku szkolnego w Wielkopolsce (1906)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Marii Konopnickiej – wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu – opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie – wymienia instytucje autonomiczne w Galicji 	<p>państwowego w Wielkopolsce (1876), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886),</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego – przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu – omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji 	<p>kagańcowej (1908)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka – przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie – wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańcy 	<p>dla rozwoju polskiego życia narodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych
--	--	--	--	---	--

5. Rozwój gospodarczy ziem polskich

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu emigracja zarobkowa – nie zna daty uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864) – nie identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego – nie wyjaśnia przyczyny i nie wskazuje kierunków emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w. – nie wskazuje na mapie okręgów przemysłowych w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu emigracja zarobkowa – zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864) – identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego – wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w. – wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemieństwo – zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851) – identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza – wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w. – opisuje okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe – zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848) – identyfikuje postać Franciszka Stefczyka – przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim – przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: haskale serwituty, famuły – zna datę pierwszego lotu samolotem na ziemiach polskich (1910) – porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami
---	---	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady – charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji – omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> zaborze pruskim – omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego – omawia rozwój spółdzielczości w Galicji – charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich – wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki 		
--	--	---	--	--	--

6. Nowe ruchy polityczne na ziemiach polskich

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna dat: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) – nie identyfikuje postaci: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa – nie wskazuje partii należących do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego – nie wymienia założeń programowych Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) – identyfikuje postaci: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa – wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego – wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo– 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu solidaryzm narodowy – zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897) – identyfikuje postaci: Ludwika Waryńskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego – przedstawia cele ruchu robotniczego – charakteryzuje program nurtu niepodległościowego w polskim ruchu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: endencja, internacjonalizm – identyfikuje postaci: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka – omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich – charakteryzuje program nurtu rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym – wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski – zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895) – identyfikuje postaci Stanisława Stojalowskiego, Marii i Bolesława Wystouchów – porównuje założenia programowe PPS 	
---	--	---	--	---	--

Narodowo– –Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego	–Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego	sojalistycznym – omawia założenia programowe ruchu narodowego – charakteryzuje program ruchu ludowego	rozwinął się w Galicji	i SDKPiL	
7. Organizacje niepodległościowe na początku XX wieku					
Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenia terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela – nie zna datę rewolucji 1905–1907 – nie identyfikuje postaci: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – nie omawia skutków rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich – nie charakteryzuje orientacji proaustriackiej i prorosyjskiej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela – zna datę rewolucji 1905–1907 – identyfikuje postaci: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich – charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna – zna daty krwawej niedzieli (22 I 1905), powstania Związku Walki Czynnej (1908) – identyfikuje postaci: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego – wymienia przyczyny rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim – przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim – przedstawia działania Organizacji Bojowej PPS – wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna, strajk szkolny – zna daty: powstania łódzkiego (I–VI 1905), powstania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912) – wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w czasie rewolucji 1905–1907 – omawia przebieg powstania łódzkiego – opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie rewolucji 1905–1907 – przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na	Uczeń: – zna daty: podziału na PPS–Frację Rewolucyjną i PPS–Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867) – identyfikuje postać Józefa Mireckiego – porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.	Uczeń: – ocenia stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905–1907 – ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego konfliktu międzynarodowego

		pod zaborami	początki XX w.		
8. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska – nie identyfikuje postaci: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę – nie wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc – nie podaje przykładów literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska – identyfikuje postaci: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę – wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc – podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, pozytywizm warszawski – identyfikuje postaci: Juliusza i Wojciecha Kossaków, Artura Grottgera, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego – wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury – przedstawia hasła pozytywistów warszawskich – omawia realizację haseł pracy u podstaw – charakteryzuje kulturę Młodej Polski – wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczeniowa, skauting – zna daty: otwarcia Polskiej Akademii Umiejętności (1873), powołania Towarzystwa Oświaty Ludowej (1872), utworzenia Polskiej Macierzy Szkolnej (1906) – identyfikuje postaci: Aleksandra Świętochowskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprowicza – wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury – wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm – identyfikuje postaci: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana, Andrzeja Małkowskiego – wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. – ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc
ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA					
1. Świat na drodze ku wojnie światowej					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –nie wyjaśnia znaczenia terminów: trójprzymierze / 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfizm, kocioł 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: podpisania układu rosyjsko–francuskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny rosyjsko–tureckiej (1877–1878), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w

<p>państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja</p> <p>– nie zna dat: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907)</p> <p>– nie wskazuje na mapie państw należących do trójprzymierza i trójporozumienia,</p> <p>– nie wskazuje celów trójprzymierza i trójporozumienia</p> <p>– nie wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń</p>	<p>państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja</p> <p>– zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia,</p> <p>– wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń</p>	<p>bałkański</p> <p>– zna daty: wojny rosyjsko–japońskiej (1904–1905), I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen bałkańskich zdobyły największe tereny</p> <p>– omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami</p> <p>– przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko–japońskiej</p>	<p>(1892), podpisania porozumienia francusko–brytyjskiego (1904), podpisania porozumienia rosyjsko–brytyjskiego (1907), bitwy pod Cuszimą (1905)</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.</p> <p>– opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia</p> <p>– omawia przebieg wojny rosyjsko–japońskiej i jej skutki</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich</p>	<p>kongresu berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro–Węgry (1908)</p> <p>– przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie</p> <p>– opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.</p>	<p>Europie</p> <p>– ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrzenie sytuacji międzynarodowej w Europie</p>
--	---	---	--	---	---

2. Na frontach I wojny światowej

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: Wielka Wojna, front</p> <p>– nie zna dat: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918)</p> <p>– nie wymienia cech charakterystycznych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front</p> <p>– zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918)</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna nieograniczona wojna podwodna,</p> <p>– zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), przyłączenia się Włoch do ententy (1915), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu U–Boot</p> <p>– zna daty: wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro–Węgry (28 VII 1914), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), ataku Niemiec na Belgię i Francję (VIII 1914), wypowiedzenia wojny</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej</p> <p>– omawia przebieg wojny na morzach i oceanach</p> <p>– ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów</p>
--	--	---	---	---	--

<p>prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej</p>	<p>prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej</p>	<p>podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych – przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni – wskazuje przyczyny klęski państw centralnych 	<p>Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), kapitulacji Austro–Węgier (XI 1918)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Franciszka Ferdynanda Habsburga, Karola I Habsburga, Wilhelma II, Paula von Hindenburga – przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy – przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych 	<p>ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro–Węgrzech – opisuje przebieg walk na froncie zachodnim – przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech 	<p>bojowych</p>
<p>3. I wojna światowa na ziemiach polskich</p>					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu Legiony Polskie – nie zna daty sformowania Legionów Polskich (1914) – nie identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – nie przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa – zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915), kryzysu przysięgowego (VII 1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914) – wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Legion Puławski, Błękitna Armia – zna daty: bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwy pod Kostiuchnówką (1916), bitwy pod Rokitną (1915), bitwy pod Kaniowem (1918) – identyfikuje postać Józefa Hallera – wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa – zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914), powstania Legionu Puławskiego (1914) powstania Komitetu Narodowego Polskiego w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim – ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej – ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków

		<ul style="list-style-type: none"> – omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy – wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich – wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej 	<p>Lozannie (1917)</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim – przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji 	
4. Rewolucje w Rosji					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa – nie zna dat: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917) – nie identyfikuje postać Włodzimierza Lenina – nie wymienia przyczyn i skutków rewolucji lutowej i październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa – zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917) – identyfikuje postać Włodzimierza Lenina – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia Czerwona, łagry – zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922) – identyfikuje postać Mikołaja II – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały rewolucje październikową – przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg – charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czeka, dyktatura proletariatu, tezy kwietniowe – zna daty obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917), ogłoszenia tez kwietniowych przez Lenina (IV 1917) zamordowania rodziny carskiej (VII 1918) – identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej – określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci – zna daty: powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorija Rasputina – wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe – omawia przebieg rewolucji lutowej – omawia losy rodziny carskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji – ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy

5. Sprawa polska w czasie I wojny światowej					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy) – nie zna dat: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919) – nie identyfikuje postaci: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego – nie wymienia postanowienia Aktu 5 listopada 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy) – zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919) – identyfikuje postaci: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego – wymienia postanowienia Aktu 5 listopada – wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna – zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918) – identyfikuje postaci: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego – przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej – omawia sprawę polską w polityce państw ententy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ogłoszenia odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), odezwy Rządu Tymczasowego i bolszewików (1917) – identyfikuje postaci: Aleksandra Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Georges Clemenceau, Davida Lloyd George'a – omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914) – identyfikuje postaci Mikołaja Mikołajewicza, Karla Kuka, Hansa von Beselera – przedstawia zależności między sytuacją militarną państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona
ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM					
1. Świat po I wojnie światowej					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy – nie zna dat: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920) – nie wskazuje na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy – zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920) – wskazuje na mapie państwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal – zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, europeizacja, wolne miasto, mały traktat wersalski – zna daty: podpisania traktatów z Austrią (1919) i Węgrami (1920) oraz traktatu z Turcją (1920) – identyfikuje postać Kemala 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) – omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec – wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego – ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie

<p>państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim</p> <p>– nie wymienia postanowień traktatu wersalskiego</p>	<p>europejskie decydujące o ładzie wersalskim</p> <p>– wymienia postanowienia traktatu wersalskiego</p>	<p>Deal (1933)</p> <p>– identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta</p> <p>– wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro–Węgier, państwa bałtyckie</p> <p>– przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej</p> <p>– wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów</p> <p>– charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim</p>	<p>Mustafy</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego</p> <p>– charakteryzuje układ sił w powojennej Europie</p> <p>– przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski</p> <p>– charakteryzuje działalność Ligi Narodów</p> <p>– wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego</p> <p>– omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego</p>	<p>wersalskiego odegrał układ w Locarno</p>	
---	---	--	--	---	--

2. Narodziny faszyzmu

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: faszyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer</p> <p>– nie zna dat: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933)</p> <p>– nie identyfikuje postaci: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera</p> <p>– nie charakteryzuje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer</p> <p>– zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933)</p> <p>– identyfikuje postaci: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera</p> <p>– charakteryzuje ideologię</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „czarne koszule”, ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm</p> <p>– zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935)</p> <p>– identyfikuje postać Josefa Goebbelsa</p> <p>– wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: pakt laterański, noc długich noży, noc kryształowa</p> <p>– zna daty: przejścia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), powstania paktów laterańskich (1929), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934), nocy kryształowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja</p> <p>– zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatanów (1919), pucz monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933)</p> <p>– identyfikuje postaci: Piusa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne</p> <p>– ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.</p> <p>– ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli</p>
--	---	---	--	---	--

ideologii faszystowskiej – nie charakteryzuje ideologii nazistowskiej	faszystowską – charakteryzuje ideologię nazistowską	– opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera – charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów	(1938) – przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej – wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli	XI, Alfreda Rosenberga – przedstawia sytuację Włoch po zakończeniu I wojny światowej – omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech	
--	--	--	---	---	--

3. ZSRS – imperium komunistyczne

Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenia terminów: stalinizm, kult jednostki – nie zna dat: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) – nie identyfikuje postać Józefa Stalina – nie wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki – nie wymienia cech charakterystycznych dla państwa stalinowskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki – zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) – identyfikuje postać Józefa Stalina – wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki – wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, łagier – zna daty: ogłoszenia NEP (1921), układu w Rapallo (1922) – identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Wiaczesława Mołotowa, Joachima Ribbentropa – opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów – wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r. – omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa – zna daty: kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938), represji wobec Polaków w ZSRS (1937–1938) – wskazuje na mapie obszar głodu w latach 1932–1933 – omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina – omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Stalina	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz – wskazuje na mapie największe skupiska łagrów – przedstawia rozwój terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS w okresie międzywojennym – wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy – charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej	Uczeń: – ocenia politykę Stalina wobec przeciwników – ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina – ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.
--	--	--	---	---	---

4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym

Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – ocenia wpływ mass
--	------------------------------------	--	------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------

<p>terminów: mass media, propaganda</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wymienia rodzajów mass mediów – nie przedstawia społecznych skutków I wojny światowej 	<p>terminów: mass media, propaganda</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje mass mediów – przedstawia społeczne skutki I wojny światowej 	<p>indoktrynacja</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918) – przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym – wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością – wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce 	<p>terminów: modernizm, funkcjonalizm</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę pierwszej audycji radiowej (1906) – wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce – charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>terminów: dadaizm, surrealizm, futuryzm</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929) – wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej
--	--	---	--	--	--

5. Świat na drodze ku II wojnie światowej

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: aneksja, <i>Anschluss</i>, oś Berlin–Rzym–Tokio (państwa osi) – nie zna dat: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939) – nie identyfikuje postaci: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera –nie wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch – nie wymienia celów, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, <i>Anschluss</i>, oś Berlin–Rzym–Tokio (państwa osi) – zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939) – identyfikuje postaci: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera – wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch – wymienia cele, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce zagranicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>appeasement</i>, remilitaryzacja – zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938), – identyfikuje postać Francisco Franco – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu państwo marionetkowe – zna daty: przywrócenia powszechnej służby wojskowej w Niemczech (1935), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939) – identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina – przedstawia proces militaryzacji Niemiec – wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: aneksji Mandzurii przez Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko–abisyńskiej (1935–1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939) – identyfikuje postaci: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso – wyjaśnia wpływ polityki <i>appeasementu</i> na politykę zagraniczną Niemiec – charakteryzuje włoską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium – ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy
---	---	--	--	---	--

zagranicznej		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny <i>Anschlusu</i> Austrii – wymienia postanowienia konferencji w Monachium – charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r. 	<p>domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej – przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej – charakteryzuje sytuację w Europie pod koniec lat 30. XX w. 	<p>ekspansję terytorialną do 1939 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie 	
--------------	--	--	--	---	--

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

1. Odrodzenie Rzeczypospolitej

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918) – nie identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – nie wymienia pierwszych ośrodków władzy na ziemiach polskich – nie omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Piłsudskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich – omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Piłsudskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa – zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918) – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy – opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości – omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu unifikacja – zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (7 XI 1918), powstania Naczelnej Rady Ludowej (14 XI 1918), wydania dekretu o powołaniu Tymczasowego Naczelnika Państwa (22 XI 1918), powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919) – przedstawia sytuację międzynarodową jesienią 1918 r. – wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918) – przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości – ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości
--	---	--	--	--	---

		międzynarodowego	na odzyskanie niepodległości przez Polskę		
2. Walka o granicę wschodnią					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: „cud nad Wisłą” – nie zna dat: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921) – nie wskazuje na mapie granicy wschodniej ustalonej w pokoju ryskim – nie przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików – nie wymienia postanowień pokoju ryskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą” – zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921) – wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim – przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików – wymienia postanowienia pokoju ryskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa „bunt” Żeligowskiego – zna daty: bitwy nadniemeńskiej (22–28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920) – identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Michaiła Tuchaczewskiego – omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej – wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r. – omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki – przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu linia Curzona – zna daty: układu z Symonem Petlurą (IV 1920), powołania Rady Obrony Państwa (VII 1920), włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922) – identyfikuje postacie: Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego, Władysława Sikorskiego, Siemiona Budionnego – wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r. – porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną – opisuje przebieg ofensywy bolszewickiej w 1920 r. – przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920) – identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego – przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i I 1919 r. – omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej – ocenia postanowienia pokoju ryskiego
3. Kształtowanie się granicy zachodniej					

i południowej					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu plebiscyt – nie zna daty wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918) – nie wskazuje na mapie obszar u Wolnego Miasta Gdańska, obszarów plebiscytowych – nie wymienia wydarzeń, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego – nie wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał dostęp do morza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt – zna datę wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918) – wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszary plebiscytowe – wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał dostęp do morza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921) – identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfantego – wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego – omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego – omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku – przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przybycia Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920) – identyfikuje postacie: Józefa Dowbora-Muśnickiego, Józefa Hallera – wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński – przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska – opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki – przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r. – ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu – ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska
4. Rządy parlamentarne					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa – nie zna dat: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, wojna celna – zna daty: pierwszych wyborów do sejmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, partyjniactwo – zna datę wprowadzenia podziału na województwa (1919), uchwalenia małej konstytucji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata – identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa – ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926

<p>Narutowicza na prezydenta (XII 1922)</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego – nie omawia postanowień konstytucji marcowej 	<p>Narutowicza na prezydenta (XII 1922)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego – omawia postanowienia konstytucji marcowej 	<p>ustawodawczego (26 I 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfatego, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Grabskiego – charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski 	<p>(20 II 1919)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia postanowienia małej konstytucji – omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza – przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych – charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926 	<p>Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich – charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej 	
---	---	--	--	--	--

5. Zamach majowy i rządy sanacji

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa – nie zna dat: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935) – nie identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego – nie opisuje skutków politycznych i ustrojowych zamachu majowego – nie charakteryzuje rządów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa – zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935) – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego – opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego – charakteryzuje rządy sanacyjne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: piłsudczycy, obóz sanacyjny, autorytaryzm, wybory brzeskie, proces brzeski – zna daty: dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930), procesu brzeskiego (1932) – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja – omawia przyczyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dekret, nowela sierpniowa, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, „cuda nad urną” – zna daty: uchwalenia noweli sierpniowej (2 VIII 1926), wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta (1 VI 1926), śmierci Józefa Piłsudskiego (12 V 1935) – identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Edwarda 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: grupa pułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia Narodowego – zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937) – identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie – ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli – ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną
---	--	--	---	--	---

<p>sanacyjnych</p> <p>–nie przedstawia postanowień konstytucji kwietniowej</p>	<p>– przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej</p>	<p>zamachu majowego</p> <p>– charakteryzuje przebieg zamachu majowego</p>	<p>Rydz-Śmigłego, Władysława Sikorskiego</p> <p>– przedstawia politykę sanacji wobec opozycji</p> <p>– omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego</p>	<p>Koca</p> <p>– porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej</p>	
--	--	---	--	--	--

6. Gospodarka II Rzeczypospolitej

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy</p> <p>– nie wskazuje na mapie obszaru Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdyni</p> <p>– nie wymienia różnic między Polską A i Polską B</p> <p>– nie wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny Okręg Przemysłowy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy</p> <p>– wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię</p> <p>– wymienia różnice między Polską A i Polską B</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny Okręg Przemysłowy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa</p> <p>– zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937)</p> <p>– identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego</p> <p>– omawia reformy rządu Władysława Grabskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki</p> <p>– przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego realizację</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna</p> <p>– zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), początku wielkiego kryzysu (1929)</p> <p>– przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia założenia i realizację reformy rolnej</p> <p>– charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu magistrala węglowa</p> <p>– wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej</p> <p>– opisuje sposoby przezwycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej</p> <p>– przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego</p>
--	---	--	--	--	--

7. Społeczeństwo odrodzonej Polski					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu analfabetyzm – nie omawia struktury narodowościowej i wyznaniowej II Rzeczypospolitej – nie wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm – omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, asymilacja państwowa, getto ławkowe – zna datę reformy Janusza Jędrzejewicza (1932) – identyfikuje postać Janusza Jędrzejewicza – przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa – omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>numerus clausus</i> – opisuje sytuację społeczną Polski w międzywojennej Polsce – charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców – omawia stosunki polsko-żydowskie – wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937) – charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej – ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych
8. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu Enigma – nie identyfikuje postać Władysława Reymonta – nie potrafi wskazać najważniejszych osiągnięć kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Enigma – identyfikuje postać Władysława Reymonta – przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: – zna datę otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Władysława Reymonta (1924) – identyfikuje postacie: Stefana Żeromskiego, Zofię Nałkowską, Marię Dąbrowską, Witolda Gombrowicza, Juliana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, ekspresjonizm, funkcjonalizm, lwowska szkoła matematyczna – identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Eugeniusza Bodo, Franciszka Żwirki, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, <i>art déco</i>, Awangarda Krakowska, – zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929) – identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej – ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

		<p>Tuwima, Stanisława Ignacego Witkiewicza</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym – prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego – wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych 	<p>Stanisława Wigury</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej – przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Banacha, Hugona Steinhausa</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia – przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego 	
--	--	--	--	---	--

9. II Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty układu polsko-francuskiego (II 1921) – nie identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego – nie wymienia sojuszy, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym – nie wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę układu polsko-francuskiego (II 1921) – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego – wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym – wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „korytarz”, polityka równowagi i „równych odległości” – zna daty: układu polsko-rumuńskiego (III 1921), traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934) – identyfikuje postać Józefa Becka – omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Międzymorze – zna daty: układu w Rapallo (1922), układu w Locarno (1925) – przedstawia koncepcję Józefa Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji – omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia – wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna – wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno – wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko-radziecki traktat o nieagresji i polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej
---	---	---	--	--	--

		– charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym	Rapallo i Locarno – opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w.		
10. Polska w przededniu II wojny światowej					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna dat: paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939), polsko-brytyjskiego sojuszu polityczno-wojskowego (25 VIII 1939) – nie wskazuje na mapie obszarów, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS – nie przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r. – nie wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939), polsko-brytyjskiego sojuszu polityczno-wojskowego (25 VIII 1939) – wskazuje na mapie obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS – przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r. – wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: eksterytorialność – zna daty: zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938), polsko-brytyjskich gwarancji pomocy w razie ataku Niemiec (IV 1939), wypowiedzenia przez Niemcy deklaracji o niestosowaniu przemocy z Polską (IV 1939) – identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka – wskazuje na mapie Zaolzie, tzw. „korytarz” – omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przedstawienia po raz pierwszy propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (X 1938), przedstawienia po raz ostatni propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (III 1939), przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939) – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. – przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie – charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej – wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia – ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich

KLASA 8

NIEDOSTATECZNY	DOPUSZCZAJACY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
ROZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA					
1. Napaść na Polskę					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie potrafi wyjaśnić znaczenia terminu: wojna błyskawiczna (<i>Blitzkrieg</i>) – nie zna dat: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – nie identyfikuje postaci: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina – nie wymienia etapów wojny obronnej Polski – nie wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna błyskawiczna (<i>Blitzkrieg</i>) – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postaci: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina – wymienia etapy wojny obronnej Polski – wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939) – identyfikuje postaci: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski – opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy – przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców w czasie wojny obronnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP) – zna daty: bitwy nad Bzurą (9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) – identyfikuje postaci: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga – wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop– 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy Specjalne (<i>Einsatzgruppen</i>) – zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939), – identyfikuje postaci: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby – porównuje plany Polski i Niemiec przygotowane na wypadek wojny – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

		Polski	Mołotow		
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja – nie zna dat: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – nie wymienia państw, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja – zna daty: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: linia Maginota – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (9 IV 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941) – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r. – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941 – wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy – zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), – przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941 – opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941 – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima – zna datę: ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940) – identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina – omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r.

TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?*

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: bitwy o Anglię (VII–X 1940) – nie identyfikuje postaci: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla – nie wymienia celów niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: bitwy o Anglię (VII–X 1940) – identyfikuje postaci: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: operacja „Lew morski”, Enigma – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940), nalotu na Coventry (14 XI 1940) – identyfikuje postaci Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie wojny o Anglię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię
---	--	--	---	---	--

3. Wojna III Rzeszy z ZSRS

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: plan „Barbarossa” – nie zna dat: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943) – nie potrafi omówić przełomowego znaczenia bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa” – zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943) – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę: bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941) – identyfikuje postać: Gieorgija Żukowa – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, <i>Lend-Lease Act</i> – zna datę: blokady Leningradu (1941–1944) – identyfikuje postać: Friedricha von Paulusa – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS – przedstawia warunki prowadzenia działań wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej
--	---	---	--	--	--

		<p>Sowiecki</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. 	<p>zajmowanych terenach przez Niemców</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich 		
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny – nie potrafi przedstawić założenia rasowej polityki hitlerowców oraz metody jej realizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny – przedstawia założenia rasowej polityki hitlerowców oraz metody jej realizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady – zna datę: powstania Generalnego Planu Wschodniego (1942) – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej – wymienia założenia niemieckiego Generalnego Planu Wschód – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Szoah”, „Żegota”, szmalcownicy – zna datę: konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów – omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Babi Jar, Ponary, czetnicy – zna datę: wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika, – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy wobec Holokaustu

		okupowanych nosła pomoc Żydom – omawia bilans Holokaustu			
5. Wojna poza Europą					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: bitwa o Atlantyk – nie zna dat: ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942) – nie identyfikuje postaci: Franklina Delano Roosevelta – nie wymienia głównych stron konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: bitwa o Atlantyk – zna daty: ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942) – identyfikuje postać: Franklina Delano Roosevelta – wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Afrika Korps, pakt trzech, wilcze stada, konwój, Enigma – zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943) – identyfikuje postać: Erwina Rommla – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, lotniskowiec – zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Davida Eisenhowera – przedstawia przebieg walk w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji – omawia działania wojenne na morzach i oceanach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Torch” – zna datę: nalotów na Maltę (1940–1942) – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na Oceanie Atlantyckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny
6. Droga do zwycięstwa					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –nie wyjaśnia znaczenia terminów: <p><i>Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka</i></p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <p><i>Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka</i></p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Teheranie, operacja „Overlord” – zna daty: bitwy na Łuku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, konferencja w Casablance, operacja „Market Garden”, linia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Bagration” – identyfikuje postać: Clausa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną w <i>Karcie atlantyckiej</i> przez

<ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: podpisania <i>Karty atlantyckiej</i> (14 VIII 1941 r.) – nie identyfikuje postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – nie wyjaśnia genezy powstania i celów Wielkiej Koalicji 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: podpisania <i>Karty atlantyckiej</i> (14 VIII 1941 r.) – identyfikuje postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji 	<ul style="list-style-type: none"> Kurskim (VII 1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (6 VI 1944) – przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944 	<ul style="list-style-type: none"> Gustawa – zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944) – identyfikuje postaci: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka – przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej – przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji w Casablance – opisuje walki na froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944 	<ul style="list-style-type: none"> von Stauffenberga – przedstawia przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> przywódców USA i Wielkiej Brytanii
---	--	---	---	--	--

7. Koniec II wojny światowej

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: ład jałtański – nie zna dat: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945) – nie identyfikuje postaci: Józefa Stalina, Franklina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: ład jałtański – zna daty: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945) – identyfikuje postaci: Józefa Stalina, Franklina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja, kamikadze – zna daty: operacji berlińskiej (IV 1945), zrzućenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wał Pomorski, taktyka „żabich skoków” – zna daty: bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945), – identyfikuje postać: Douglasa MacArthura – charakteryzuje działania na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI 1944), – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia założenia ładu jałtańskiego – ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii
---	--	---	---	--	---

Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – nie przedstawia decyzji podjętych podczas konferencji jałtańskiej	Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej	1945) – przedstawia wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnimi zachodnim – omawia okoliczności kapitulacji Japonii	froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944-1945 – omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki		
---	---	---	--	--	--

ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

I. Dwie okupacje

Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenia terminów: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja – nie wskazuje na mapie terenów pod okupacją niemiecką i sowiecką – nie charakteryzuje głównych celów niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni, łapanka, volkslista, akcja AB – zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), akcji AB (V–VI 1940), zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) – wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego – wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizować Niemcy, mordując polską inteligencję	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, „gadzinówka”, Akcja Specjalna „Kraków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja – zna daty: Akcji Specjalnej „Kraków” (XI 1939), paszportyzacji (1940) – identyfikuje postać: Hansa Franka – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Tannenberg” – zna daty: wyborów do zgromadzeń na Kresach (X 1939), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz V/VI 1941) – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia deportacji Polaków w głąb ZSRS	Uczeń: – porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec polskiego społeczeństwa
--	--	--	--	---	---

		– omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej			
2. Władze polskie na uchodźstwie					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: rząd emigracyjny – nie identyfikuje postaci: Władysława Sikorskiego – nie przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – nie wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny – identyfikuje postać: Władysława Sikorskiego – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, katastrofa gibraltarska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (25 IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka – omawia postanowienia układu Sikorski–Majski – przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS – wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942) – identyfikuje postać: Kazimierza Sosnkowskiego – przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa – omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w czasie II wojny światowej

3. Polskie Państwo Podziemne					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK) – nie zna daty: powstania AK (14 II 1942) – nie identyfikuje postaci: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór – nie wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK) – zna datę: powstania AK (14 II 1942) – identyfikuje postaci: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN), Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja – zna datę: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940) – identyfikuje postaci: Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Bytnara ps. Rudy – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego – omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939) – identyfikuje postaci: Henryka Dobrzańskiego, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego – omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK – charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji – przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL) – zna daty: akcji pod Arsenalem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944) – identyfikuje postaci: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, Cyryła Ratajskiego, Franza Kutschery – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją 	
TSW – Zbrojne akcje polskiego ruchu oporu.*					
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: akcja pod Arsenalem – nie zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943) – nie identyfikuje postać: Jana Bytnara ps. Rudy – nie przedstawia przyczyn i skutków akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: akcja pod Arsenalem – zna datę: akcji pod Arsenalem (III 1943) – identyfikuje postać: Jana Bytnara ps. Rudy – przedstawia przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zamach na F. Kutschere, sabotaż, dywersja, Kedyw – zna datę: zamachu na Franza Kutschere (II 1944) – identyfikuje postacie: Tadeusza Zawadzkiego ps. Zośka, Franza Kutschery – przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki” – identyfikuje postać: Emila Fieldorfa ps. Nil – przedstawia metody działalności Kedywu – omawia przebieg akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) – omawia przebieg zamachu na F. Kutschere 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem
---	---	---	---	--	--

4. Społeczeństwo polskie pod okupacją

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –nie wyjaśnia znaczenia terminów: łapanka, Holokaust, getto – nie wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego –nie przedstawia metod eksterminacji narodu żydowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holokaust, getto – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego – przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943) – identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holokaustu (1942), początku wysiedleń na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944) – identyfikuje postać: Stepana Bandery – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim – przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu
---	--	---	---	---	--

		<p>Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód – wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą 	<p>Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Witolda Pileckiego, Jana Karskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki – charakteryzuje warunki życia w getcie – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich 		
--	--	---	--	--	--

5. Plan „Burza” i powstanie warszawskie.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: godzina „W” – nie zna czasu trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944) – nie przedstawia przyczyny i nie opisuje skutku powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: godzina „W” – zna czas trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944) – przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Burza”, zrzuty – zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944) – identyfikuje postać: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego – przedstawia założenia planu „Burza” – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama” – zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter – opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego
--	---	---	--	---	---

			powstania – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego		
6. Polacy w koalicji anty-hitlerowskiej					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie</p> <p>– nie wymienia i nie wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V 1944), bitwy pod Lenino (X 1943)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Andersa</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise (VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Karola Świerczewskiego</p> <p>– charakteryzuje proces formowania się polskich oddziałów wojskowych we Francji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej</p>
7. Sprawa polska pod koniec wojny					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– nie zna dat: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN (VI 1945)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN (VI 1945)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), proces szesnastu</p> <p>– zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), konferencji w Jałcie (II 1945), procesu szesnastu (VI 1945),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”)</p> <p>– zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Iwana Sierowa, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łamały postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i></p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>

<ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce – nie omawia okoliczności i skutków powstania TRJN 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jałcie dotyczące sprawy Polski – przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przedstawia metody działania polskich komunistów w celu przejęcia władzy w państwie 	<p>(19 I 1945)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego 	
---	--	--	---	---	--

ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Powojenny podział świata

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych – nie zna dat: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945) – nie identyfikuje postaci: Józefa Stalina, Harry’ego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych – zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: układ dwubiegunowy, procesy norymberskie, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i>, strefa okupacyjna – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja – zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947) – identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George’a Marshalla 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie skorzystały z planu Marshalla – wyjaśnia, w jaki sposób zrealizowano w Niemczech zasadę czterech D – porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO
---	---	--	--	--	---

<p>Trumana</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – nie przedstawia celów ONZ 	<p>Trumana</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – przedstawia cele ONZ 	<p><i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> (1948)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – omawia strukturę ONZ i jej działalność w okresie powojennym – opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie 		
--	---	---	--	--	--

2. Początek zimnej wojny

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński – nie zna daty: proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), budowy muru berlińskiego (1961) – nie identyfikuje postaci: Harry'ego Trumana – nie wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD – nie wyjaśnia, czym była zimna wojna – nie przedstawia przyczyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński – zna daty: proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), budowy muru berlińskiego (1961) – identyfikuje postać: Harry'ego Trumana – wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD – wyjaśnia, czym była zimna wojna – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna Trumana, blokada Berlina Zachodniego, NATO – zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947), blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949), powstania NATO (1949) – identyfikuje postać: Konrada Adenauera – wskazuje na mapie żelazną kurtynę – przedstawia sposób przejmowania władzy przez 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie – zna daty: przemówienia W. Churchilla w Fulton (III 1946), powstania Bizonii (1947), powołania Trizonii (1949), powstania berlińskiego (VI 1953) – wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne – przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Waltera Ulbrichta – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego – podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego – omawia różnice między państwami niemieckimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
---	---	--	--	--	---

powstania dwóch państw niemieckich	niemieckich	<p>komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnące wpływy komunistów na świecie</p> <p>– wskazuje okoliczności powstania NATO</p> <p>– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego</p>			
------------------------------------	-------------	--	--	--	--

TSW – Historia muru berlińskiego.*

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminu: mur berliński</p> <p>– nie zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), zjednoczenia Niemiec (1990)</p> <p>– nie wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego</p> <p>- nie potrafi omówić okoliczności upadku muru berlińskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: mur berliński</p> <p>– zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), zjednoczenia Niemiec (1990)</p> <p>– wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego</p> <p>– omawia okoliczności upadku muru berlińskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać: Helmuta Kohla</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w propagandzie komunistycznej odgrywał mur berliński</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Checkpoint Charlie</p> <p>– zna daty: śmierci pierwszej ofiary (VIII 1961) przy próbie przekroczenia muru berlińskiego, wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961)</p> <p>– opisuje, jak budowano mur berliński</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób opinia międzynarodowa zareagowała na budowę muru berlińskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA J.F. Kennedy’ego i R. Reagana</p>
---	---	--	--	--	--

3. Za żelazną kurtyną

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: kraje demokracji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż, tajny</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: żdanowszczyzna,</p>	
--	--	---	--	---	--

<p>ludowej, powstanie węgierskie</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: wybuchu powstania węgierskiego (X 1956) – nie omawia cechy charakterystycznych państw demokracji ludowej – nie wymienia przyczyny i skutków powstania węgierskiego w 1956 	<p>ludowej, powstanie węgierskie</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: wybuchu powstania węgierskiego (X 1956) – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. 	<p>referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956) – identyfikuje postać: Nikity Chruszczowa – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej – omawia przejawy odwilży w ZSRS – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960 	<p>Pomocy Gospodarczej (RWPG)</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r. 	<p>Kominform</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Kominformu (IX 1947), – identyfikuje postać: Andrieja Żdanowa – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina 	
<p>4. Daleki Wschód po II wojnie światowej</p>					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: wojny w Korei (1950–1953) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: wojny w Korei (1950–1953) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona Gwardia (hunwejbini), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia następstwa procesu dekolonizacji

<ul style="list-style-type: none"> – nie wskazuje na mapie Korei, Wietnamu i Chiny – nie wymienia komunistycznych krajów Dalekiego Wschodu – nie omawia przyczyn i skutków konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny 	<p>rewolucja kulturalna</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), początku Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968) – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Mina – omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach 	<p>reedukacja</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949), proklamowania Republiki Chińskiej (1949), bitwy pod Dien Bien Phu (1954) – identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – opisuje proces dekolonizacji Indochin 	<p><i>Czerwona książeczka</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: rozejmu w Panmundżonie (1953) – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, – szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei 	
---	---	--	---	--	--

5. Rozpad systemu kolonialnego

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat – nie wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki – zna datę: Roku Afryki (1960) – identyfikuje postać: Mahatmy Gandhiego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności Afrykańskiej (OJA), Ruch Państw Niezrzeszonych, neokolonializm – zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967) – identyfikuje postać: Charles'a de Gaulle'a – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
---	---	---	--	--	---

		<p>kolonialnego w Indiach</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p>	<p>w Bandungu (1955)</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy</p> <p>– podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p>		
6. Konflikt na Bliskim Wschodzie					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński</p> <p>–nie potrafi omówić charakteru konfliktu bliskowschodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński</p> <p>– omawia charakter konfliktu bliskowschodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)</p> <p>– zna daty: powstania Izraela (1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata</p> <p>– wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”</p> <p>– zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (X 1956), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna</p> <p>– omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium</p> <p>– zna daty: rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956), zamachu w Monachium (1972)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gamala Abdela Namera, Menachema Begina</p> <p>– charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia rolę światowych mocarstw w konflikcie bliskowschodnim</p>

		arabskich – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej	Iranie		
7. Zimna wojna i wyścig zbrojeń					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: praska wiosna, wyścig zbrojeń – nie zna daty: praskiej wiosny (1968) – nie identyfikuje postaci: Fidela Castro – nie omawia przyczyn i skutków praskiej wiosny – nie wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: praska wiosna, wyścig zbrojeń – zna datę: praskiej wiosny (1968) – identyfikuje postać: Fidela Castro – omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie – zna daty: desantu w Zatoce Świń (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968) – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy’ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy – zna daty: przejścia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979), – identyfikuje po-stać Dwighta Eisenhowera – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. – przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „gorąca linia” między Moskwą i Waszyngtonem – zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1947), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), lądowania na Księżycu (1969), – identyfikuje postacie: Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

8. Droga ku wspólnej Europie					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro – nie zna dat: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993) – nie identyfikuje postaci: Roberta Schumana – nie wskazuje na mapie państw założycielskich <p>EWG</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie podaje przyczyn integracji europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993) – identyfikuje po-stać: Roberta Schumana – wskazuje na mapie państwa założycielskie <p>EWG</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny integracji europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maastricht (1992) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego – wskazuje na mapie państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Rada Europejska – zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967) – wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – zna daty: rewolucji goździków (1974), końca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975) – identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej
9. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: rewolucja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Frakcja Czerwonej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne

<p>obyczajowa</p> <p>– nie omawia cechy charakterystycznych rewolucji obyczajowej i jej skutków</p>	<p>obyczajowa</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</p> <p>– zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <p>– wymienia hasła ruchów kontestatorskich</p> <p>– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</p> <p>– wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II</p>	<p>seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– zna daty: buntów studenckich we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngtonie (1963)</p> <p>– wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich</p> <p>– prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w.</p> <p>– omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich</p> <p>– opisuje walkę o równouprawnienie w USA</p>	<p>Armii, Czerwone Brygady</p> <p>– identyfikuje postacie: Adreasa Baadera, Alda Moro</p> <p>– podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich</p> <p>– omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu politycznego</p>	<p>przemian obyczajowych lat 60. XX w.</p> <p>– ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II</p>
---	--	---	--	--	---

ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Początki władzy komunistów w Polsce

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: Ziemie Odzyskane, referendum ludowe</p> <p>– nie zna daty: referendum</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, referendum ludowe</p> <p>– zna daty: referendum</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), „cuda nad urną”,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Milicja Obywatelska (MO),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda</p> <p>– przedstawia proces odbudowy ośrodków</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu</p>
---	---	---	---	--	---

<p>ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947)</p> <p>– nie identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki</p> <p>–nie wskazuje na mapie granic Polski po II wojnie światowej</p> <p>– nie przedstawia etapów przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p>	<p>ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki</p> <p>– wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p>	<p>demokracja ludowa</p> <p>– zna daty: pogromu kieleckiego (1946), akcji „Wisła”(1947)</p> <p>– identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</p> <p>– omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej</p> <p>– omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła”</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego</p> <p>– opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce</p>	<p>cenzura rewolucyjna</p> <p>– zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia „małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970)</p> <p>– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego</p> <p>– podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS</p>	<p>uniwersyteckich w powojennej Polsce</p> <p>– przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne</p>	
---	--	---	--	---	--

TSW – Jak Polacy zajmowali Ziemię Odzyskaną?*

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminu: Ziemia Odzyskana</p> <p>– nie zna daty: początku</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Ziemia Odzyskana</p> <p>– zna datę: początku napływu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: szabrownictwo</p> <p>– zna datę: akcji „Wisła”</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać: Augusta Hłonda</p> <p>– przedstawia rolę Kościoła</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych</p>
---	---	---	---	---	--

<p>napływu osadników na Ziemię Odzyskaną (1945)</p> <p>– nie wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych</p>	<p>osadników na Ziemię Odzyskaną (1945)</p> <p>– wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych</p>	<p>(1947)</p> <p>– omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemią Odzyskaną przez Polaków</p> <p>– omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskaną</p> <p>– przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych</p>	<p>– zna datę: utworzenia dywizji rolniczo-gospodarczej do przejmowania Ziemi Odzyskanych (1945)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób propaganda komunistyczna upowszechniała ideę Ziemi Odzyskanych</p> <p>– wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną</p>	<p>katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską</p> <p>– wymienia przykłady filmowych adaptacji losów Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańców</p>	
--	--	---	---	---	--

2. Opór społeczny wobec komunizmu.

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminu: żołnierze niezłomni (wyklęci)</p> <p>– nie identyfikuje postaci: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego</p> <p>– nie wymienia przykładów represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: żołnierze niezłomni (wyklęci)</p> <p>– identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego</p> <p>– wymienia przykłady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN)</p> <p>– zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie ps. Inka (1948) i Emilu Fieldorfe ps. Nil (1953)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Rodowicza ps. Anoda, Emila Fieldorfa ps. Nil, Jana</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB), Radio Wolna Europa</p> <p>– zna daty: wykonania wyroków śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu ps. Łupaszka (1948), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963)</p> <p>– identyfikuje postacie:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe</p> <p>– zna daty: powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłośni polskiej (1951), procesu</p> <p>IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy działaczy podziemia niepodległościowego i żołnierzy niezłomnych</p>
---	---	--	--	---	---

		<p>Nowaka-Jeziorańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacjom podziemia niepodległościowego – przedstawia metody działania organizacji podziemia niepodległościowego 	<p>Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Józefa Światły</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru – wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników 	<p>Dekutowskiego ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Józefa Franczaka ps. Lalek</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa 	
--	--	---	--	--	--

3. Powojenna odbudowa

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów : reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – nie zna daty: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944) – nie omawia założeń i skutków realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944) – omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, plan trzyletni – zna daty: ustawy o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletniego (1947–1949) – przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce – opisuje zniszczenia wojenne Polski – wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki – podaje założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: UNRRA, Centralny Urząd Planowania – przedstawia proces zagospodarowywania Ziemi Odzyskanych – przedstawia straty dóbr kulturalnych w Polsce – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych – zna datę: powołania Ministerstwa Ziemi Odzyskanych (1945) – wyjaśnia, jak nowi mieszkańcy traktowali Ziemię Odzyskaną – omawia przebieg odbudowy Warszawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i gospodarki planowej
---	---	---	---	---	--

4. Polska w czasach stalinizmu					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) – nie zna daty: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952) – nie identyfikuje postaci Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta – nie podaje głównych cech ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) – zna datę: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system monopartyjny, system centralnego sterowania, plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (XII 1948), planu sześcioletniego (1950–1955) – identyfikuje postać: Stefana Wyszyńskiego – podaje założenia planu sześcioletniego – omawia przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej – przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r. – przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe Gospodarstwo Rolne, kułak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP) – zna datę: internowania S. Wyszyńskiego (1953–1956) – identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca – przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego – wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski – omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950) – identyfikuje postacie: Konstantego Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka – wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50. – ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu
5. Polski Październik.					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p>

<p>terminu: poznański Czerwiec</p> <p>– nie zna daty: polskiego Października (X 1956)</p> <p>– nie identyfikuje postać: Władysława Gomułki</p> <p>– nie wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r</p>	<p>terminu: poznański Czerwiec</p> <p>– zna datę: polskiego Października (X 1956)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p>	<p>terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956),</p> <p>– identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza</p> <p>– omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce</p> <p>– przedstawia przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p> <p>– prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy</p> <p>– charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa</p>	<p>terminów: puławianie, natolińczycy</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953),</p> <p>obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957)</p> <p>– identyfikuje postać: Edwarda Ochaba</p> <p>– wyjaśnia okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR</p> <p>– omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy</p>	<p>terminów: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu”</p> <p>– identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób <i>Poemat dla dorosłych</i> i publikacje w „Po Prostu” odzwierciedlały nastroje niezadowolenia społecznego w latach 50. XX w.</p> <p>– prezentuje poglądy natolińczyków i puławian</p>	<p>– ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p>
<p>6. PRL w latach 1956–1970.</p>					
<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68, Grudzień '70</p> <p>– nie zna dat: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68, Grudzień '70</p> <p>– zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: mała stabilizacja</p> <p>– zna daty: układu PRL–RFN (7 XII 1970), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, <i>List 34</i></p> <p>– zna daty: listu episkopatu polskiego do episkopatu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, „komandosi”, Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p> <p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu</p>

<p>(1966), wydarzeń marcowych (III 1968)l</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie identyfikuje postać: Władysława Gomułki – nie wyjaśnia przyczyn i skutków wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r. 	<p>(1966), wydarzeń marcowych (III 1968)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r. 	<p>(14–21 XII 1970)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Willy’ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL – przedstawia przebieg obchodów milenijnych – przedstawia przebieg wydarzeń marcowych 1968 r. – opisuje przebieg wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. 	<p>niemieckiego (1965), opublikowania <i>Listu 34</i> (1964), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, Adama Michnika, Henryka Szlajfera – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim – opisuje narodziny i działalność opozycji 	<p>(ZOMO)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa – omawia stosunek władz PRL do inteligencji – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r. 	<p>opozycji wobec władz PRL</p>
---	--	---	--	--	---------------------------------

7. Polska w latach 70. XX wieku.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: „druga Polska” – nie wie kim był : Edward Gierk – nie wymienia cechy charakterystycznych rządów E. Gierka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „druga Polska” – identyfikuje postać: Edwarda Gierka – wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „propaganda sukcesu” – zna datę: nowelizacji konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa – przedstawia zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka – wyjaśnia, na czym polegała 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka zakończyła się niepowodzeniem – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Piotra Jaroszewicza – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków 	
---	--	---	--	--	--

		propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	w 1976 r.		
--	--	--	-----------	--	--

ROZDZIAŁ V: UPADEK KOMUNIZMU

1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: Czerwiec '76 – nie zna dat: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978) – nie wie kim byli: Edward Gierek, Jana Paweł II – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Czerwiec '76 – zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978) – identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: spekulacja, Komitet Obrony Robotników (KOR), tajny współpracownik (TW) – zna daty: powstania KOR (IX 1976), I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (VI 1979) – identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Stanisława Pyjasa – opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN) – zna daty: powstania ROPCiO (1977), utworzenia KPN (1979) – identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Anny Walentynowicz – wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch Młodej Polski (RMP) – zna datę: założenia WZZ (1978) – identyfikuje postacie: Stanisława Barańczaka, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszковского, Bogdana Borusewicza – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w. 	
---	--	--	---	--	--

2. Powstanie „Solidarności”.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ „Solidarność” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ „Solidarność” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, strajk solidarnościowy, 21 postulatów, porozumienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: kryzys bydgoski – zna daty: zamachu na Jana Pawła II (V 1981), kryzysu 	
--	--	---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: strajków sierpniowych (VIII 1980) – nie identyfikuje postaci: Lecha Wałęsy – nie przedstawia przyczyn i skutków strajków sierpniowych w 1980 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: strajków sierpniowych (VIII 1980) – identyfikuje postać: Lecha Wałęsy – przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r. 	<ul style="list-style-type: none"> sierpniowe – zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980) – identyfikuje postacie: Anny Walentynowicz, Stanisława Kani, Wojciecha Jaruzelskiego – omawia przebieg wydarzeń sierpniowych – wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981) porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980) – identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mieczysława Jagielskiego – omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” 	<ul style="list-style-type: none"> bydgoskiego (III 1981) – identyfikuje postacie: Ryszarda Kuklińskiego, Jimmy’ego Cartera – przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r. 	
---	--	---	---	--	--

3. Stan wojenny i schyłek PRL.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: stan wojenny – nie zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983) – nie identyfikuje postaci: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy – nie potrafi przedstawić okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: stan wojenny – zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy – przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce – wskazuje wydarzenia, które 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), ZOMO, internowanie – zna daty: pacyfikacji kopalni Wujek (16 XII 1981), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983) – identyfikuje postać: Jerzego Popiełuszki – charakteryzuje przebieg 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) – zna daty: zawieszenia stanu wojennego (XII 1982), powstania OPZZ (1984), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) – identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zamordowania G. Przemyka (1983) – identyfikuje postać: Kornela Morawieckiego – charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego
--	---	---	--	--	--

– nie wskazuje wydarzeń które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	stanu wojennego w Polsce – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego w Polsce	Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego		
---	---	--	---	--	--

4. Rozpad bloku wschodniego.

<p>Uczeń:</p> <p>– nie wyjaśnia znaczenia terminów: <i>perestrojka</i>, Jesień Ludów</p> <p>– nie identyfikuje postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa</p> <p>– nie przedstawia roli Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>perestrojka</i>, Jesień Ludów</p> <p>– identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa</p> <p>– przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>glasnost</i>, <i>uskorzenie</i>, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw (WNP)</p> <p>– zna daty: obalenia komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1989-1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozwiązania ZSRS (XII 1991)</p> <p>– identyfikuje postacie: Václava Havla, Borysa Jelcyna</p> <p>– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</p> <p>– wymienia próby reform w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedini, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta 77</p> <p>– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejścia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległości przez Litwę (1990)</p> <p>– identyfikuje postać: Nicolae Ceaușescu</p> <p>– charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „imperium zła”, pucz Janajewa</p> <p>– zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991)</p> <p>– identyfikuje postać: Giennadija Janajewa</p> <p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej</p>
---	--	---	--	--	---

		ZSRS i określa ich skutki polityczne – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS	międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie		
--	--	--	--	--	--

5. Początek III Rzeczypospolitej.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – nie zna dat: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) – nie identyfikuje postaci: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego – nie wskazuje wydarzeń, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) – identyfikuje postaci: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989) – identyfikuje postaci: Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława Kaczyńskiego – podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – prezentuje następstwa wyborów czerwcowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja – zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczypospolita Polska (29 XII 1989) – identyfikuje postaci: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem – zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988) – identyfikuje postaci: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
--	---	---	--	--	---

ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE

1. Europa po rozpadzie ZSRS

Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
--------	--------	--------	--------	--------	--------

<ul style="list-style-type: none"> – nie zna daty: wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999) – nie identyfikuje postać: Władimira Putina – nie wyjaśnia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999) – identyfikuje postać: Władimira Putina – wyjaśnia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), pomarańczowej rewolucji (2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992) – identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna – charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji – wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie – prezentuje skutki rozpadu Jugosławii 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż – zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014) – identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego – omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji – przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia – zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008) – identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa
---	---	---	--	--	---

TSW – Terroryzm w walce o niepodległość.*

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: terroryzm – nie wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: terroryzm – wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: zamachu na szkołę w Biesłanie (2004) – wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać: Szamila Basajewa – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995) – identyfikuje postać: Wiktora 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy bojowników czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego
---	---	--	--	---	--

		bojowników czecheńskich	przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie	Czernomyrdina – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czecheńskim	
--	--	-------------------------	---	--	--

2. Konflikty na świecie po 1989 roku

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminu: Al-Kaida – nie zna daty: ataku na World Trade Center (11 IX 2001) – nie identyfikuje postaci: George’a W. Busha – nie wyjaśnia przyczyn i skutków wojny z terroryzmem po 2001 r. – nie przedstawia przyczyn dominacji USA we współczesnym świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Al-Kaida – zna datę: ataku na World Trade Center (11 IX 2001) – identyfikuje postać: George’a W. Busha – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. – przedstawia przyczyny dominacji USA we współczesnym świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska – zna datę: inwazji USA na Irak (2003) – identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena, Saddama Husajna – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie – zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015) – identyfikuje postać: Baszara al-Asada – wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem – wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata
---	---	--	--	---	---

3. Polska w latach 90. XX wieku.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja – nie zna daty: uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997) – nie identyfikuje postaci: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego – nie wymienia najistotniejszych przemian ustrojowych i ekonomicznych III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja – zna datę: uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997) – identyfikuje postaci: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – identyfikuje postaci: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Ryszarda Kaczorowskiego – omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego – wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90. XX w. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze” – zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administracyjnej (1997) – identyfikuje postaci: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: popiwek – zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.
--	---	---	---	--	---

4. Polska w NATO i EU.					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: NATO, Unia Europejska – nie zna dat: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do UE (1 V 2004) – nie identyfikuje postaci: Aleksandra Kwaśniewskiego –nie przedstawia przyczyn i skutków przystąpienia Polski do NATO i UE – nie wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do UE (1 V 2004) – identyfikuje postać: Aleksandra Kwaśniewskiego – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: referendum akcesyjne – zna daty: referendum akcesyjnego (VI 2003), udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003) – identyfikuje postacie: Bronisława Geremka, Billa Clintona, Borysa Jelcyna – wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju” – zna daty: podpisania Układu europejskiego (XII 1991), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991), wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), podpisania protokołu akcesyjnego Polski do Paktu Północnoatlantyckiego (1997), podpisania Traktatu nicejskiego (2000) – identyfikuje postać: Włodzimierza Cimoszewicza – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), grupa luksemburska – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE
5. Świat w erze globalizacji.					
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie wyjaśnia znaczenia terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja – nie wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – nie omawia zalet i wad 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – omawia zalety i wady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: amerykanizacja, kultura masowa – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie – wskazuje cechy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: antyglobaliści, bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska” – wymienia poglądy przeciwników globalizacji – przedstawia skutki rozwoju 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Dolina Krzemowa – omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki zjawiska amerykanizacji kultury na świecie

nowych środków komunikacji	nowych środków komunikacji	współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata – wyjaśnia, na czym polega zjawisko przeludnienia	turystyki – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie		
----------------------------	----------------------------	---	--	--	--

6. Wyzwania współczesnego świata.

Uczeń: – nie wyjaśnia znaczenia terminu: przeludnienie – nie wymienia najważniejszych zagrożeń społecznych współczesnego świata	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: przeludnienie – wymienia najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje rejony świata, w których występują największe nierówności społeczne – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Czarna Afryka, Europol, efekt cieplarniany – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto – zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013) – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie	Uczeń: – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie
---	---	---	---	---	---

V. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych z zajęć edukacyjnych

- Ocena celująca:** uczeń posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza materiał przewidziany programem. Indywidualnie rozwija swoje zainteresowania przedmiotem. Wyszukuje i przygotowuje dodatkowe materiały na lekcje. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych o tematyce objętej zakresem zajęć edukacyjnych z historii

2. **Ocena bardzo dobra:** uczeń opanował materiał w sposób bardzo dobry. Samodzielnie potrafi interpretować problemy i procesy. Wykorzystuje różne źródła informacji oraz wiedzę z różnych dziedzin nauki. Chętnie podejmuje prace dodatkowe z historii.
3. **Ocena dobra:** uczeń ma niewielkie braki w wiedzy. Potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności. Potrafi dostrzec zależności przyczynowo-skutkowe. Wykazuje aktywność na lekcjach historii.
4. **Ocena dostateczna:** wiedza ucznia obejmuje podstawowe wiadomości i umiejętności. Przy pomocy nauczyciela jest w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia. Podejmuje próby wykonywania zadań. Rzadko przejawia aktywność na lekcjach.
5. **Ocena dopuszczająca:** uczeń ma duże braki w wiedzy. Przy biernej postawie na lekcjach, wykazuje chęci do współpracy i potrafi z pomocą nauczyciela wykonywać proste polecenia. Uczeń systematycznie odrabia zadania domowe.
6. **Ocena niedostateczna:** otrzymuje ją uczeń, który ma bardzo duże braki w zakresie podstawowej wiedzy. Nie rozumie prostych poleceń. Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy. Brak systematyczności i chęci do nauki.